

FOLKEBIBLIOTEKERNES
DEPOTBIBLIOTEK

PÅ FLUGT

Amerikansk militærpolitimand kontrollerer en sydvietnamesisk flygtningegrupes papirer. – Se også fotoserien fra Sydvietnam inde i bladet.

„Kværulant- forsik- ringen“ DER SKABER MERE LIGHED FOR LOVEN

Millioner af svenskere har en forsikring, som beskytter dem mod at blive ruineret ved en retssag.

Burde noget lignende ikke indføres i Danmark? spurgte Samvirke, da denne ordning skabtes for nogle år siden af det svenske andelsforetagende *Folksam*. Det blev afvist af de danske forsikringsselskaber, som forud-sagde en ødelæggende flom af kværulantsager, men det har nu vist sig, at denne spådom var forkert, og de andre svenske forsikringsselskaber har nu også taget *rättsskydds*-tanken op. I den anledning gennemgår vi her de svenske erfaringer, som også i Danmark er højst aktuelle, fordi det i de senere år er blevet økonomisk mere og mere uoverkommeligt for almindelige mennesker at gå til domstolene og få deres ret.

TRODS al tale om udbygningen af det danske demokrati er der i hvert fald ét område, hvor udviklingen går den modsatte vej: begrebet *lighed for loven* bliver i højere og højere grad en skueret. Formelt er ligestillingen sikret på det smukkeste, men i praksis bliver det mere og mere uoverkommeligt for et almindeligt menneske at søge sin ret ved domstolene. Omkostningerne er simpelt hen for store.

I højesteret ligger for tiden en sag, som allerede ved landsretten kostede den ene af parterne, en mand fra Fyn, ca. 100.000 kr. – ikke i erstatning, bod eller lignende, men i rene og skære sagsomkostninger, advokatsalærer, retsgebyrer, udgifter til syn og skøn etc. Naturligvis er det langt fra alle sager, der kommer op i dette prisniveau, men så galt kan det altså gå, og beløbet vil jo endda stige meget betydeligt, når højesterets-regningen tælles med.

Også dyrt at vinde

Denne mand *tabte* den anlagte sag, men selv når man vinder, er det langt fra sikkert, at man slipper fra dom-huset uden en økonomisk bét. De sagsomkostninger, dommen tilkender den sejrende part, vil nemlig sjældent dække hans faktiske udgifter. Da partiet *De uafhængige* anlagde sag mod *Danmarks Radio* for at komme med i valgudsendingerne, vandt partiet med piber og trommer – og måtte notere, at sejren havde kostet 15.000 kr. netto. Så dyrt var det at få sin ret, men det er nogle år siden, og alting bliver dyrere – også den juridiske service.

I dag regner man blandt jurister med, at en advokat helst skal holde et time-salær på 150-200 kr. Det er et brutto-tal, idet han heraf skal dække f. eks. sine kontorholdsudgifter. Men for klienten kan det jo være temmelig ligegyldigt, *hvorfor* taxametret går så hurtigt. Det afgørende er, at sluttallet i reglen vil være i stand til at trykke ham i knæ – navnlig når selve retsgebyrerne lægges oven i.

Et par grupper af befolkningen indtager en undtagelsesstilling i dette system: De velhavende og endvidere dem, der sidder i sådanne økonomiske kår, at de kan opnå bistand i *Studentersamfundets retshjælp* og/eller få fri proces. Det sidste kræver, at ens indtægt ikke overstiger, hvad der stort set svarer til sygekassegrænsen. Selv med en lavere indkomst er det dog ingenlunde *sikkert*, at man kan få bevilget fri proces. Under alle omstændigheder er der mange tilbage, som i givet fald selv må betale – og som ikke har råd til det.

Fuld tilfredshed - eller
25.000 kr. er tabt

Resultatet vil ofte blive noget i retning af det, der skete, da en lille kreds af små énfamiliehusejere anlagde sag mod et olie-firma for at få ophævet en langtidskon-trakt om levering af fyringsolie. De mente, at firmaet havde misligholdt aftalen og mødte tillidsfuldt op i Østre Landsret. Tre timer senere strøg de flaget og hævdede sagen.

De følte sig stadig overbevist om, at de var i deres soleklare ret, men en af dommerne havde været human nok til at fortælle dem, at *hvis* de tog dom, og *hvis* den gik dem imod, så ville de komme til at betale omkring 25.000 kr. i sagsomkostninger. Den indsats turde de ikke vove på *det* lykkehjul. De fleste melder pas på et tidligere tidspunkt, men det bringer jo ikke nogen nærmere til retfærdigheden.

Rent bortset fra det demokratisk betænkelige i, at det skal være et pengespørgsmål, om man kan lade sin sag prøve ved domstolene, så er det ikke altid, man i det hele taget har noget valg. En sag kan jo være anlagt af modparten, eller man kan stå i en situation, hvor man føler sig tvunget til at se bort fra alle økonomiske hensyn. Adskillige familieretssager – om skilsmisser, adoption, forældreret o. l. – er af den type.

Sandsynligheden af at blive rodet ind i en proces er for den enkelte borger lige så uberegnelig som muligheden for, at hans hus og hjem en dag bliver raseret af en ildebrand, eller at han total-havarerer med sin bil. Man kan *formindske* risikoen ved at opføre sig forsigtigt, men den er der stadig.

Det er først og fremmest af hensyn til sådanne for det enkelte menneskes uafværgelige og uoverskuelige økonomiske risici, at vi har et forsikringsvæsen. Som bekendt er der heller ikke ret mange af disse tilfældigt rammende ulykker, de danske forsikringsselskaber ikke gør deres bedste for at forsikre os imod.

Man kan gardere sig økonomisk mod sygdom og død, invaliditet og arbejdsløshed, ildebrand og oversvømmelse, haglskade i spinatbedet, buler i forskærmen, stormskade på stråtaget, husbukke i træværket, kolik i ridestalden, devaluering af dollar'en, regnvejr på ens sølvbryllupsdag og uheld på 1017 andre måder. Blot man vil betale præmien, kan man lige så vel forsikre sig mod at knalde et køkkenvindue til 30 kr. som mod at forlise et tankskib til 30 millioner.

Fortsættes side 4.

Den svenske pionerindsats

Men mod den vanskæbne at blive ruineret af sagsomkostningerne ved en proces kan man ikke skaffe sig forsikringsmæssig beskyttelse – her i landet. I Sverige kan man derimod.

I 1961 indførte den svenske andelsbevægelses store forsikringsselskab *Folksam* en *rättsskydds försäkring* som et automatisk tillæg (uden ekstra betaling) til selskabets *hemförsäkring* (nærmest svarende til en dansk familieforsikring, som bl. a. dækker brand, tyveri og familieansvar) og *villahemförsäkring* (svarende til grundejerforsikring). Senere er andre forsikringsformer inddraget i ordningen.

Rättsskyddet går, kort forklaret, ud på at selskabet erstatter den forsikrede hans (og hans families) eventuelle sagsomkostninger, advokatsalærer, retsgebyrer m. m. uanset om han er sagsøgt eller sagsøger og uanset om sagen afgøres med forlig eller dom. Der er dog et par vigtige undtagelser, nemlig egentlige *straffesager* (hvor den anklagede ligesom i Danmark har krav på en beskikket forsvarer) og sager vedrørende *erhvervsudøvelse* (hvor en lønmodtager ofte vil have bistand af sin fagforening, medens en næringsdrivende tit kan postere omkostningerne som forretningsmæssig udgift).

Den forsikrede bærer en selvrisiko på 200 svenske kr. + 10 pct. af resten, og der er et loft over Folksams bidrag ved 25.000 svenske kr. (35-40.000 danske kr.). Hvis en forsikret person pådrager sig sagsomkostninger til f. eks. 5000 kr., skal han altså selv betale 680 kr. Udgør sagsomkostningerne 20.000 kr., bliver den forsikredes andel 2180 kr.

Det er en så tiltalende ordning, at Samvirke allerede da den startedes, rejste spørgsmålet om at få noget lignende gennemført i Danmark. Tanken blev dengang afvist af den danske forsikringsverden. Branchens folk mente, at en sådan sikring ville fremkalde en overvældende mængde af kværlantsager og dermed en så voldsom stigning i domstolens arbejdsbyrde, at det ville skabe problemer for både retsmaskineri og forsikrings-selskaber.

Denne bedømmelse har imidlertid vist sig at være forkert.

Praktisk talt ingen kværlantsager

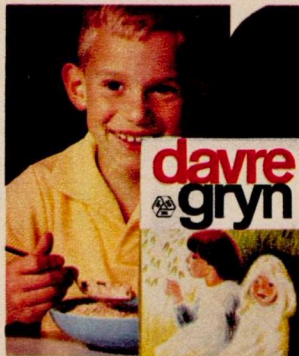
– Egentlige kværlantsager forekommer praktisk talt ikke, siger Folksams ekspert på dette felt, chef-ombudsmand *L. G. Nilsson*, som har spillet en betydende rolle ved opbygningen af denne nydannelse. Vi har nu

*Brugsen
gør det nemt
og billigt
for Dem.....*

Mød dr. Lieberkind og Davre-dyrene...

- bag på Davre-pakkerne og begynd at samle på den nye, spændende serie med Davre-dyr fra hele verden. - Den flotte samlebog koster kun 1 krone i Brugsen!

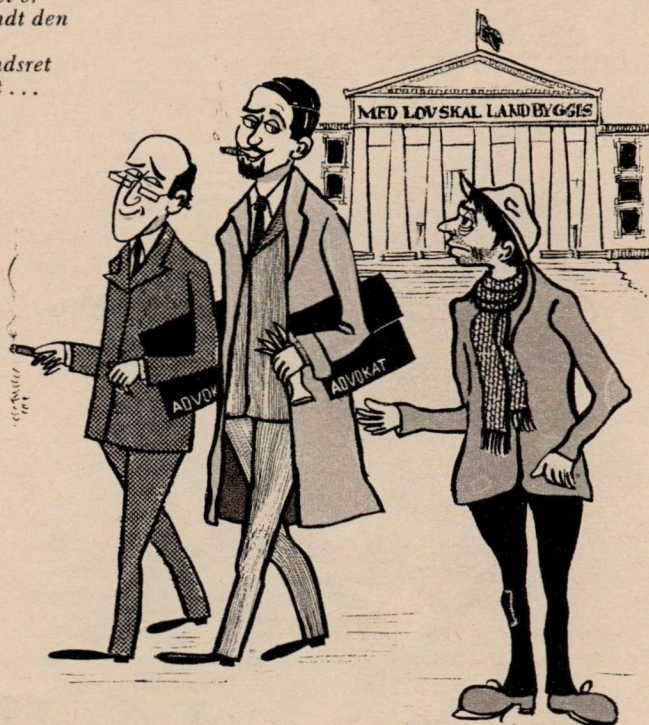
Ja, alle kan li' de dejlige nødderistede Davre-gryn, som gi'r dagen en sund start og børnene masser af nye festlige Davre-dyr!

Davre Gryn fra Vejle Dampmølle... en af forbrugernes egne fabrikker!

BRUGSEN

Jo, kender du ikke ham der? Det er ham, jeg vandt den store sag for både ved landsret og højesteret...

Kopieres både i ind- og udland

De erfaringer, vi har gjort, viser efter min mening, at rättsskydds-försäkringen har en vigtig samfundsmæssig funktion, og at den kan praktiseres på en økonomisk og i enhver anden henseende forsvarlig måde. Folksam nærer derfor ingen planer om at standse ordningen eller ændre den radikalt.

At vort initiativ var rigtigt, understreges også af den omstændighed, at de øvrige svenske forsikringsselskaber – efter adskillige års töven – nu har indført rättsskydd efter stort set samme regler som vore. Såvel det svenske advokatsamfund som den svenske justitsminister har udtrykt sig særdeles positivt om systemet, og det har vakt en betydelig opmærksomhed i udlandet. For eksempel i *Finland, Østrig, Tyskland* og *USA* arbejder man med muligheden for at tage rättsskydds-systemet op slutter ombudsmand L. G. Nilsson.

Som man vil bemærke, nævnes *danske* forsikringskredse ikke blandt dem, der har vist interesse for Folksams pionerindsats. Forhåbentlig betyder det ikke, at man mangler interesse. Der foreligger dog her en mulighed for at øve en samfundsmæssig indsats, som nok kan måle sig med betydningen af at forsikre folk mod at slå en revne i en vaskekumme til 200 kr. Og de oplysninger, som nu foreligger, viser jo, at de oprindelige betænkeligheder var noget overdrevne.

Om rättsskydds-tanken skal omplantes til Danmark i form af kollektive forsikringer eller på en måde, der mere minder om den svenske, kan så diskuteres. I Det kooperative fællesforbund arbejder man med tanken om en kollektiv retsbeskyttelsesordning for LO's medlemmer.

Det vil naturligvis være et stort fremskridt, dersom man kan sikre et så betydeligt antal familier dette forsikringsmæssige gode, men på den anden side vil det nok være vanskeligt ad den kollektive ordnings vej at give alle samfundets borgere mulighed for en sådan sikring. De, der holdes ude, vil heller ikke nødvendigvis blive dem, der har mindst behov. Og det er jo netop *lighed* for loven, man her skal stræbe imod.

Men uanset *formen* er det svært at se, hvorfor rättsskydds-tanken ikke skulle kunne overføres til Danmark, når ideen er blevet en så stor succes på den anden side af Øresund. Vi har i alt fald mindst lige så meget brug for den her i landet.

Kaj Christiansen.

erfaring fra en halv snes tusinde sager, og de af dem, der synes at være udslag kun af rethaveri, kan jeg tælle på mine ti fingre.

Officielt tager Folksam i øvrigt *ikke* stilling til, om en sag er berettiget. Det, der holder antallet af kværlantsager nede, er andre omstændigheder:

1. Selvrisikoen. Skønt den kun er ti procent, kan det dog let blive et beløb, som de færreste har lyst til at kaste ud af vinduet.

2. Det er (med enkelte undtagelser) en betingelse for at opnå rättsskydd, at sagen føres af et medlem af Sveriges Advokatsamfund eller en af hans medarbejdere. Han vil – for sin faglige og kollegiale anseelses skyld – ikke ønske at føre en meningsløs sag. Vi kender ingen tilfælde, hvor en advokat direkte har udnyttet den omstændighed, at Folksam skulle betale de 90 procent af hans salær.

Et andet spørgsmål er, om rättsskyddets indførelse har betydet, at der føres flere processer. Det er højst sandsynligt, selv om det ikke kan påvises statistisk. Et stort antal personer som ikke tidligere havde mulighed for at financiere en retssag, er nu i stand dertil uden at ødelægge deres økonomi, og det medfører da troligt nok, at en del mennesker nu går til domstolene, hvor de tidligere ville være veget tilbage. *Men det er jo også det, der er meningen med det hele.*

Nogen oversvømmelse af retsmaskineriet er der dog ikke tale om. Vi havde i fjor 25-2600 begæringer om rättsskydd og regner med ca. 3300 i år, men en del af disse sager ville naturligvis være ført alligevel. Antallet af begæringer er hidtil steget med 30-40 procent om året, og ordningen er nu så kendt, at en advokat næsten automatisk spørger en ny klient: *Har De rättsskydds-forsikret?* Ganske som en mekaniker spørger en uheldig bilist: *Har De kaskoforsikret?*

Set i forhold til det samlede antal retssager i Sverige er 3300 imidlertid kun en beskednen brøkdel, og sammenholder man tallet med, at vi dækker i hvert fald 1½ million mennesker med rättsskydd, synes jeg heller ikke, det på nogen måde er faretruende.

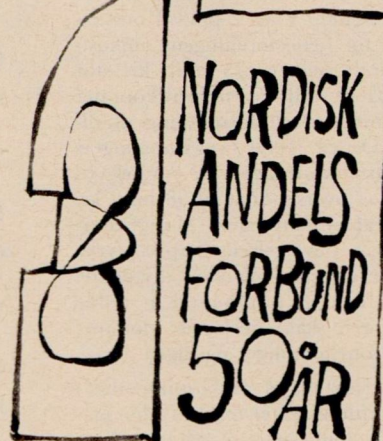
Det er processer af alle tænkelige arter, der er tale om. Cirka 30 procent er familieretssager vedrørende for eksempel skilsmisse, forældreret, underholdsbidrag, adoption og arv. Da både mand og hustru har krav på rättsskydd, kan vi i en skilsmisssag let komme ud for, at Folksam yder begge parter i en sag økonomisk støtte. Bilsager og processer vedrørende huskøb, afbetaling og andre forbrugertilgængender fylder ligeledes godt op på listen. Man kan iøvrigt også få rättsskydd til en sag mod Folksam. Det har vi været ude for i et enkelt tilfælde.

**NORDEN STÅR SAMMEN
OM BEDRE VARER
TIL RIGTIGE PRISER....**

Nordisk Andels Forbund er stedet for samarbejde mellem Nordens millioner af brugsforeningsmedlemmer. NAF blev grundlagt for 50 år siden og er i dag en verdensomspændende virksomhed med hovedsæde i København og afdelingskontorer i London, Valencia, Bologna, San Francisco, Santos og Buenos Aires.

- Nu går alle brugsforeningsmedlemmer i Norden ud i verden som én mand og køber varer. Først og fremmest kaffe, naturligvis. Og med så mange bag sig kan NAF altid få det bedste til de rigtige priser.

NAF ER EUROPAS STØRSTE KAFFEKØBER

- den sparede krone er

BRUGSFORENINGSBEVÆGELSEN har hejst signalet for en særlig indsats mod omkostningsstigningerne, og samtidig vil man søge at få medlemsfamilierne til at foretage en større del af deres indkøb i brugsen, så den kan opnå en fortsat fremgang, selv om den danske forbrugsvareomsætning som helhed ikke ventes at stige.

Betydningen af denne dobbelte aktion blev fremhævet af såvel FDBs formand, *Lars P. Jensen* som førstedirektør *Ebbe Groes* i de beretninger, de aflagde på fællesforeningens generalforsamling fornylig.

- Det er naturligvis ikke noget nyt, at vi arbejder på at forøge brugsens markedsandel og på at nedbringe omkostningerne, tilføjede formanden. Det har vi gjort altid, men der kan i den givne situation både af hensyn til *samfundet* og ikke mindst af hensyn til *forbrugerne* være grund til at foretage en ekstra anstrengelse. Kronen, der er sparet, er lige så god som den, der er tjent, ja, den er vel bedre...

Det fremgik tydeligt af de tal, der blev forelagt, at baggrunden for disse bestræbelser ikke er, at brugsforeningsbevægelsen har haft et dårligt år - tværtimod. *Lars P. Jensen* oplyste, at brugsforeningernes butiksvareomsætning i 1967 steg ca. 15 pct. og FDBs butiksvaresalg til foreningerne 13,7 pct. Da privathandelen har haft en fremgang på 11 pct., øgede brugsforeningsbevægelsen altså sin markedsandel.

I den periode af 1968, man kunne have et overblik over på generalforsamlingstidspunktet, - d.v.s. kalenderårets første 3-4 måneder -, er fremgangslinien fortsat, idet FDBs omsætning er steget 14 pct. og brugsforeningernes 13 pct.

DET er imidlertid værd at bemærke, understregede *Ebbe Groes*, at der efter omkostningernes afholdelse kun levnes FDB et overskud på mellem 1 og 2 pct. af omsætningen. Over for fællesforeningens omkostninger på rundt regnet 175 mill. kr. står et overskud på 19 mill. kr., hvortil kommer 10 mill. kr. indtjent til forrentning af diverse fonds. De ca. 1800 brugsforeningers samlede driftsomkostninger er opgjort til 415 mill. kr. og overskuddet til 98 mill. kr. eller 3,4 pct. af omsætningen. Mulighederne for at sikre bevægelsens kapitalstyrke samt for lavere priser og/eller dividende ligger derfor først og fremmest i at holde omkostningerne i skak, særlig de dominerende poster som lønninger og lagre.

I 1967 gav jagten på omkostningerne i FDBs centralafdelinger et resultat, der svarer til en årlig lønbesparelse på ialt 2½-3 mill. kr. trods en voksende arbejdsbyrde. Ca. halvdelen af denne besparelse er opnået ved overgang til elektrontechnik i regnskabscentralerne, medens den anden halvdel falder på lagerfunktionerne og frugt- og grøntpakkerierne. Hertil kommer nedgang i renteudgifter som følge af en forøget gennemløbsthastighed for varelagrene.

BEDRE end den, der er tjent...

VIRKNINGERNE af rationaliseringsprocessen indenfor distributionen vil dog først fuldt afspejle sig i den kommende tid:

✿ Indførelsen af rullepaller i hele centralafdelingssystemet er først blevet tilendebragt i dette forår. De vil lette arbejdsgangen i butikkerne.

✿ I lagerhallerne skal sortimentet nedskæres til kun at omfatte hurtigt omsættelige standardvarer. De øvrige varer overføres gradvis til speciallageret, som fremtidig vil distribuere specialvarer indenfor både kolonial, isenkram og manufaktur m. v. Resultatet bliver en bedre lagerøkonomi.

✿ Ordningen med rejsende (repræsentanter) vil blive endeligt afviklet, og i stedet ansættes på hver centralafdeling en specialist i det store isenkram- og udstyrsområde.

✿ Tiden nærmer sig for indkobling af det elektroniske databehandlingsanlæg i centralafdelingernes ordre-ekspedition og fakturering. Programmeringen er i fuld gang.

✿ Indenfor 1½ år venter FDB at gennemføre natudkørsel af varer til butikkerne, som derved vil få mulighed for betydelige arbejdsbesparelser.

TRODS de foretagne og planlagte besparelser er en yderligere nedskæring af omkostningerne i brugsforeningsbevægelsen et højaktuelt emne netop nu, fortsatte *Ebbe Groes*. Udsigterne for 1968 peger ikke mod forøget købekraft hos forbrugerne, og sam-

tidig imødeser de små brugsforeninger uanset konjunkturudviklingen stigende driftsmæssige vanskeligheder.

At de små brugsforeninger har tilbagegang i mængdemæssig omsætning og driftsresultat - i mange tilfælde ned til direkte underskud - er ikke nogen ny udvikling, men den er forværret i den seneste tid. Problemet er af største rækkevidde - *meneskeligt*, fordi det berører et stort antal uddelere med deres familier, *organisatorisk* fordi så mange medlemmer og tillidsmænd er og føler sig knyttet til det nuværende system, og endelig *økonomisk*, fordi de små brugsforeningers omsætning betyder så meget for FDB, at et hurtigt bortfald på få år, inden det nye butiksmønster er udbygget, ville have dybt indgribende, skadelige virkninger.

Ud fra en erkendelse af dette problems rækkevidde vil det nu blive underkastet en tilbundsående analyse. Et særligt underudvalg indenfor strukturplanlægningsudvalget har fået overdraget denne opgave og skal så hurtigt som muligt fremkomme med positive forslag til hjælp for de små brugsforeninger.

SAMTIDIG fortsætter FDB af alle kræfter sit arbejde på at yde støtte til driftsmæssige forbedringer i alle brugsforeningsbutikker, store såvel som små.

På møder med uddelerne landet over har FDBs 50 driftskonsulenter i den sidste tid anvist en serie praktiske indgreb til nedbringelse af lønomkostningsprocenten, svinDET, lagerrenterne, de udestående fordringer, varetursudgiften og andre driftsomkostninger. Indgrebene bygger på den erkendelse, at der er brug for en indsats af hver enkelt medarbejder i hele varefordelingskæden, men også på, at ingen forening eller uddeler behøver at stå alene i kampen. Vi er alle afhængige af hverandre i forsøget på at finde en løsning.

Den nye aktion omfatter samtidig vejene til at øge bruttofortjenesten - altså det beløb, der står til rådighed til betaling af omkostningerne. Der er i 1967 sket en stærk udvikling indenfor de nye ferskvaregrupper som dybfrost, frugt og grønt samt kød og viktualier. Kvalitetskontrollen er blevet kraftigt udvidet, og uddannelsesarbejdet har anvist nye muligheder for at styrke brugsens position som leverandør af de nye, varige forbrugsgoder til hjem og husholdning. Også andre nye dagligvarer er optaget til forhandling - fra aviser til utraditionelle inden- og udenlandske delikatesser - men samtidig vil mange foreninger kunne drage fordel af at udskille visse traditionelle varer med for ringe omsætning.

Ad mange veje arbejdes der altså på at styrke brugsforeningsbevægelsens effektivitet, sluttede *Ebbe Groes*. Det er til syvende og sidst den, der afgør, hvor mange penge, vi har til rådighed - og kan låne - til investeringer. Og investeringerne bestemmer loftet over morgendagens fremgang.

ET spørgsmål, som står i nær forbindelse med brugsens driftsresultater: *dividenden*, blev kommenteret af formanden.

- Selv om dividendeudviklingen både i 1966 og 67 har vist en vigende tendens, de-

ler FDBs ledelse ikke den opfattelse, at vi bør forlade dividendeprincippet, erklærede Lars P. Jensen.

Dividenden er et gammelt princip, men ikke for gammelt. Det har været med til at give brugsforeningsbevægelsen sit eget præg – det har knyttet medlemmer og forening sammen, så medlemsdemokratiet er forankret i vor bevægelse.

Der kan komme en tid, hvor der ikke er overskud til dividende, men det har ikke noget med princippet at gøre. Om vi skal ændre den hidtidige praksis – dividende af *udsalgspris* – så vi i stedet betaler dividende af *udsalgspris minus moms*, kan vi ikke give svar på i dag. Det kunne have visse fordele, men momsprocenten er ændret så hurtigt, at vi ikke har haft en rolig periode af den længde, som vil være nødvendig til en eventuel omlægning. Hvis vi skal gå over til dividende af „nettoprisen“, vil det under alle omstændigheder være rigtigt, at vi gør det på én gang – og alle.

I diskussionen bruges ofte det argument, at dividenden er til stort besvær. Hertil vil jeg sige, sluttede formanden dette afsnit af sin tale, at det besvær bør vi tage. Vi er en *medlemsorganisation* – og det særpræg bør vi ikke kaste over bord. Så forsvinder noget værdifuldt i vor bevægelse.

I TILKNYTNING til den her refererede del af formands- og førstedirektørberetningerne spurgte Marius Jensen, Skjød, om det ikke var forkert stadig at investere i de store forretninger i byerne.

Asger Petersen, Løsning, kritiserede en udtalelse af direktør Ellemann, HB, som i et interview havde sagt, at efter HBs opfattelse må et supermarked lukkes, såfremt det ikke kan bringes op på en årsomsætning af ca. 6 mill. kr. Hvis det er den vej, vi skal i Danmarks Brugsforening, er det bedst, at FDB forbliver selvstændig, – her tager man dog menneskelige hensyn, sagde Asger Petersen. Nok skal vi være med på noderne, men vi er nu ikke i Amerika.

På det sidste indlæg svarede HBs formand, Kaj Nielsen: Det koster 2-3 mill. kr. at etablere et ret beskedent supermarked. Hvis vi placerer sådan en butik forkert, kan man så bebrejde os, at vi nedlægger den? Vi må jo også nedlægge ældre butikker – i løbet af de næste tre år måske ialt 100. Det har ikke noget at gøre med, om vi er rare og venlige. Det er simpelt hen nødvendigt, hvis vi skal bevare vor konkurrencekraft. Men iøvrigt er vi venlige, og vi har i de sidste 40 år ansat stadig flere medarbejdere, så en lukning betyder ikke, at personalet sættes på porten.

Lars P. Jensen: Hvis vi skulle bevare de butikker, vi har nu – som de er nu – havde man sikkert ikke i sin tid nedsat strukturudvalget. Den nuværende struktur kan simpelt hen ikke klare morgendagen. Det kan heller ikke nytte at kritisere, at der investeres for meget i store butikker og i byerne. Vi må da investere, hvor der er mulighed for flere medlemmer og større omsætning. Det er ad den vej, vi opnår større slagkraft – og derved bliver i stand til også at hjælpe de små brugsforeninger.

Efter endnu nogle bemærkninger, som refereres andetsteds i bladet, godkendtes beretningen enstemmigt.

*Hvor
længe
skal det
siges:*

BRUGSFORENINGER er ikke AKTIESELSKABER

ANDELSBEVÆGELSEN vil nu selv udarbejde et konkret forslag til løsning af de problemer, som er opstået ved registrering af en række brugsforeninger som aktieselskaber, oplyste FDBs formand, Lars P. Jensen, da han på fællesforeningens generalforsamling beskæftigede sig med en række lovgivningsanliggender af særlig forbrugerinteresse.

Efter de nugældende lovgiver optages en brugsforening i aktieselskabsregistret, såfremt den har begrænset ansvar og handler med ikke-medlemmer. Det har, som tidligere omtalt i *Samvirke*, skabt en række problemer for adskillige brugsforeninger, idet registreringen bl. a. medfører, at de

- * ikke kan give kvinderne stemmeret
- * ikke kan lade bestyrelsen fastsætte dividenden
- * ikke kan indføre medlemmernes driftslån i stedet for andele, og
- * ikke kan benytte FDBs mønstervedtægter

DETTE er meget uheldigt, sagde Lars P. Jensen, og vanskelighederne understreger, at en brugsforening nu engang er noget helt andet end et aktieselskab. Vi finder det derfor påkrævet med en lovændring, så de allerede tilmeldte brugsforeninger kan komme ud af aktieselskabsregistret, og sådan at andre ikke tvinges ind. I øjeblikket har ca. 150 foreninger begrænset ansvar, men tallet vil hurtigt blive større, og disse foreninger skal altså ind i registret, dersom de vil handle med ikke-medlemmer. Fra 1970 bliver dette problem efter al sandsynlighed aktuelt for HB.

Vi havde håbet på, at der i en ny aktieselskabslov ville komme en paragraf, som skabte den ønskede lovændring, men handelsministeren har nu oplyst, at en sådan paragraf ikke kan ventes indsat i hans lovforslag.

FDB har derefter drøftet med ministeren og aktieselskabsregisteret, hvad der kan gøres under de gældende regler. På basis af denne drøftelse vil vi nu hjælpe de allerede registrerede foreninger bedst muligt.

Det principielle spørgsmål om brugsforeningernes registrering i aktieselskabsregisteret er imidlertid ikke løst hermed. Da det også kan berøre andre andelsforetagender, har andelsudvalget vedtaget at etablere en

arbejdsgruppe med det formål at finde frem til en løsning, som i forslagsform kan forelægges Folketinget, når forslag til en ny aktieselskabslov bliver fremsat. Både FDB og HB er repræsenteret i denne arbejdsgruppe.

SENERE i sin tale spurgte Lars P. Jensen, hvornår vi kan vente en betænkning fra udvalget, der behandler mælkeloven. Vi længes snart efter et resultat, sagde han. Før der sker en ændring af mælkeloven, kan brugsforeninger i købstæder og hovedstadsområdet ikke handle med mælk. Udenfor mælkelovens område (byerne) er der nu 286 brugsforeninger, der handler med mælk, og for dem udgør denne vare 3 pct. af totalomsætningen af butiksvare.

Taleren efterlyste ligeledes forslag om ændring af *lukkeloven*, *sundhedsvedtægterne* og *bevarerloven*.

Om konkurrenceloven sagde FDBs formand, at han i det store og hele var tilfreds med forslaget. Men hvornår bliver det gennemført?

Vi er tilhængere af økonomisk liberalisering, fortsatte han. Herved forstås jeg mere konkurrence, men den kræver, at forbrugeren har mulighed for at vurdere pris og kvalitet. Det var derfor en forudsætning for den liberalisering af vor handelslovgivning, som er i gang, at forbrugerbevægelsen skulle have større midler til rådighed. Det har den endnu ikke fået, men jeg håber, at den velvilje, som blev udtalt i Folketinget, også giver sig udtryk i håndgribelige kroner og ører. Ellers får lovgivningen slagside.

INDENFOR vore egne rækker stræber vi efter stadig bedre oplysning til og for medlemmerne, men vi har også interesse i, at vilkårene for alle forbrugere bliver bedre. Derfor har FDB støttet Forbrugerrådet med 50.000 kr. på et tidspunkt, da rådet ellers ville have stået foran en væsentlig nedskæring af sit arbejde. De røster, som har antydnet, at brugsforeningsbevægelsen skulle have direkte fordel af dette tilskud, må være udtryk for fuldstændig ukendskab til vor bevægelse.

Desværre har det private erhvervsliv sagt nej til at medvirke til oprettelsen af et opinionsnævn. Vi vil imidlertid støtte tanken, det vi kan, og vil

med forbrugerorganisationerne drøfte, hvordan vi kan komme videre med sagen.

Et specielt lovgivningsanliggende blev omtalt af Ebbe Groes, som oplyste, at den i februar i år gennemførte lov om vejledende priser indeholdt sådanne bestemmelser, at de taget efter bogstaven ville have berøvet brugsforeningsbevægelsen effektivitetsmæssige fordele til en værdi af over 10 mill. kr. årligt.

Lovens krav om forudgående anmeldelse og godkendelse af vejledende priser kunne i praksis gøre det umuligt for FDB som hidtil at meddele brugsforeningerne vejledende priser. Konsekvensen ville være blevet, at hver enkelt af de 1800 brugsforeninger havde været tvunget til selv at kalkulere og prismærke varerne, at den centraliserede regnskabsføring var blevet forhalet og besværliggjort, at den landsomfattende salgsplan med husmorrbatter etc. kunne være standset, at brugsforeningsbevægelsens indflydelse på priskonkurrencen var blevet forringet, og at der var sket en fordyrende spredning af salgs- og reklameomkostninger på de lokale foreninger.

NU gik det ikke så galt fortsatte taleren. Det lykkedes i samarbejde med Monopoltilsynet at finde frem til en praktisk ordning, så rationaliseringsfordelene ikke blev sat over styr. Det ændrer imidlertid ikke den kendsgerning, at loven – og da ikke mindst det oprindelige lovforslag – røber et forældet syn på de vejledende prisers funktion. Mistanken om, at den vejledende prisfastsættelse virker konkurrencebremsende, er indgroet. Det skal ikke benægtes, at mistænksomheden i adskillige tilfælde har været berettiget. Men i dag er det på tide at revidere synspunktet i lyset af den tekniske og konkurrencemæssige udvikling i detailhandelen.

Vi vil overlade det til regeringen at bedømme, hvornår de nuværende midlertidige pris- og avancelove bør ophæves, men forhåbentlig vil tildragelserne omkring februarlovene bidrage til, at man ikke en anden gang gennemfører hastværksprægede bestemmelser af direkte rationaliseringsfjendtlig art, sluttede Ebbe Groes.

◀ Musvitfar med en lille, lækker larve.

Otte opspilede, gule næb venter på næste servering. ▶

▼ Så stærkt går fodringen 16 timer i døgnet, at den ene af forældrene knapt når at komme op fra reden i cementrøret, før dens mave sidder parat med en ny fangst.

TEKST OG FOTOS:
ELVIG HANSEN

▶ Det er ikke en larve, men en klat ekskrementer, musvitten her holder i næbbet. Den er hentet nede i reden og skal blot kastes ud. Renlighed er jo en god ting.

10.000 larver til otte sultne munde

Der er utrolig travlhed i fugle-
verdenen i denne tid. Ja, mon
det ikke er fuglenes allermest
stressede måned? Æggene rev-
ner i alle reder, og fra sol står op
til sol går ned styrter fuglefor-
ældrene frem og tilbage med den
nødvendige føde til sultne unger.

Nogle af de mest travle og for-
jagede er vel nok mejserne. Det
er heller ikke uforståeligt, når
man tænker på det antal unger,
de udruger og ustandseligt skal
fylde gabet på. Normalt er der
8-10 æg i kuldet, men det er in-
gen sjældenhed, at dusinet bliver
fuldt.

Ungerne mades med bløde in-
sekter som små natsommerfugle-
og målerlarver – nogle af have-
ejernes værste fjender i insekt-
verdenen.

Det er ikke få af dem, en en-
kelt fuglefamilie kan sætte til livs.
Under optagelsen af disse bille-
der, som viser en musvitfamilie
i et drænrør, prøvede jeg at tæl-
le, hvor mange larver, der for-
svandt ned i ungerne åbne næb
på en time. Ved at gange op,
nåede jeg til det resultat, at der
i denne ene rede blev konsume-
ret mellem 8000 og 10.000 larver
og andre insekter i løbet af de
fjorten dage, der gik, fra ungerne
kom ud af æggene, og til de fløj
af reden. Tænk på det, kære
haveejere, næste gang De ser
musvitte i haven.

Elvig Hansen

Jeg er også
gået over til
PRINCE

PRINCE
OF BLENDS
FILTER TIPPED

SKANDINAVISK TOBAKSKOMPAGNI
26 E

Ja, rigtige cigaretrygere har valgt Prince, cigaretten med den fine, afrundede blended-tobakssmag plus Whitronfilter, det snehvide fiber-filter, der giver Dem den fulde tobakssmag og det lette træk...

Filtercigaretten med fuld tobakssmag

▲ Til fods eller sammenstuede som kvæg i gamle busser og flodbåde drager flygtningene gennem landet – på flugt for napalmbomber, raketter, granater og sult. Bag dem ligger nedbrændte landsbyer eller sønderslåede huse og foran dem den trøstesløse tilværelse i en flygtningelejr – hvis de da ikke drives ud på en ny vandring til et nyt „pacificeret“ område.

To millioner uden hus og hjem

Der er flere flygtninge end soldater i Sydvietnam. Mere end to millioner af landets 16 millioner indbyggere lever i flygtningelejre, og tallet vokser fra dag til dag. Det er denne side af krigen, billedreportagen her skildrer med fotografier af karakteristiske skikkelser i den strøm af hjemløse, man møder næsten overalt i Sydvietnam: på landeveje og floder, på hospitaler og i lejre.

Billederne er resultatet af et samarbejde mellem journalisten Dag Lindberg og fotografen Georg Oddner, der fornylig gennemrejste Sydvietnam som reportere for Samvirke og den svenske brugsforeningsbevægelses blad Vi.

▲ Sydvietnams flygtningelejre er af højst forskellig karakter – omend de ligner hinanden i mangel på plads, forsyninger og sanitære installationer. Nogle er opført til formålet og kan rumme titusinder af flygtninge, som med pigtråd og maskingevæber „beskyttes“ mod Vietcong-påvirkning. Andre lejre er helt interimistiske som den, ovenstående billede er hentet fra. Det er en stor vinfabrik i Saigon, hvor man i foråret indkvarterede 1300 familier – de fleste med mange børn. Nogle af dem bor inden i fabrikkens tomme vintanke. – Nedenfor et nærbillede af to af lejrens beboere, en far og hans lemlæstede søn.

▲ Sammenholdet svigter ikke, selv om det betyder, at moderen må bæres mange kilometer.

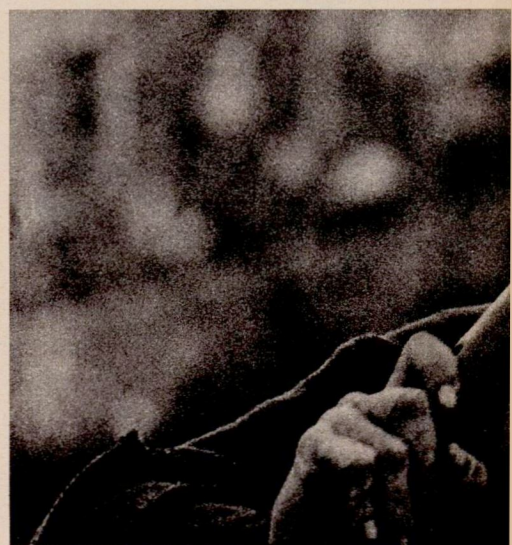

En del af de sydvietnamesiske kvinder, som er blevet rykket bort fra den normale tilværelse, har fundet et levebrød på de amerikanske militærbaser. Herover ses nogle af dem ved deres job som vaskekoner for officererne på Cam Ranh Bay-basen. Hver af dem betjener 4-6 befalingsmænd og lønnes med 500 kr. om måneden for en syv dages arbejdsuge.

Kvinderne må forlade basen hver aften. Amerikanerne tør ikke stole på, at de ikke arbejder for FNL-partisanerne. Hvor de så skal bo om natten? Det bliver deres sag. Måske som drenge på billedet til højre.

FOTOREPORTAGE VED DAG LINDBERG
OG GEORG ODDNER (FOTOGRAF)
FOR SAMVIRKE OG TIDNINGEN VI

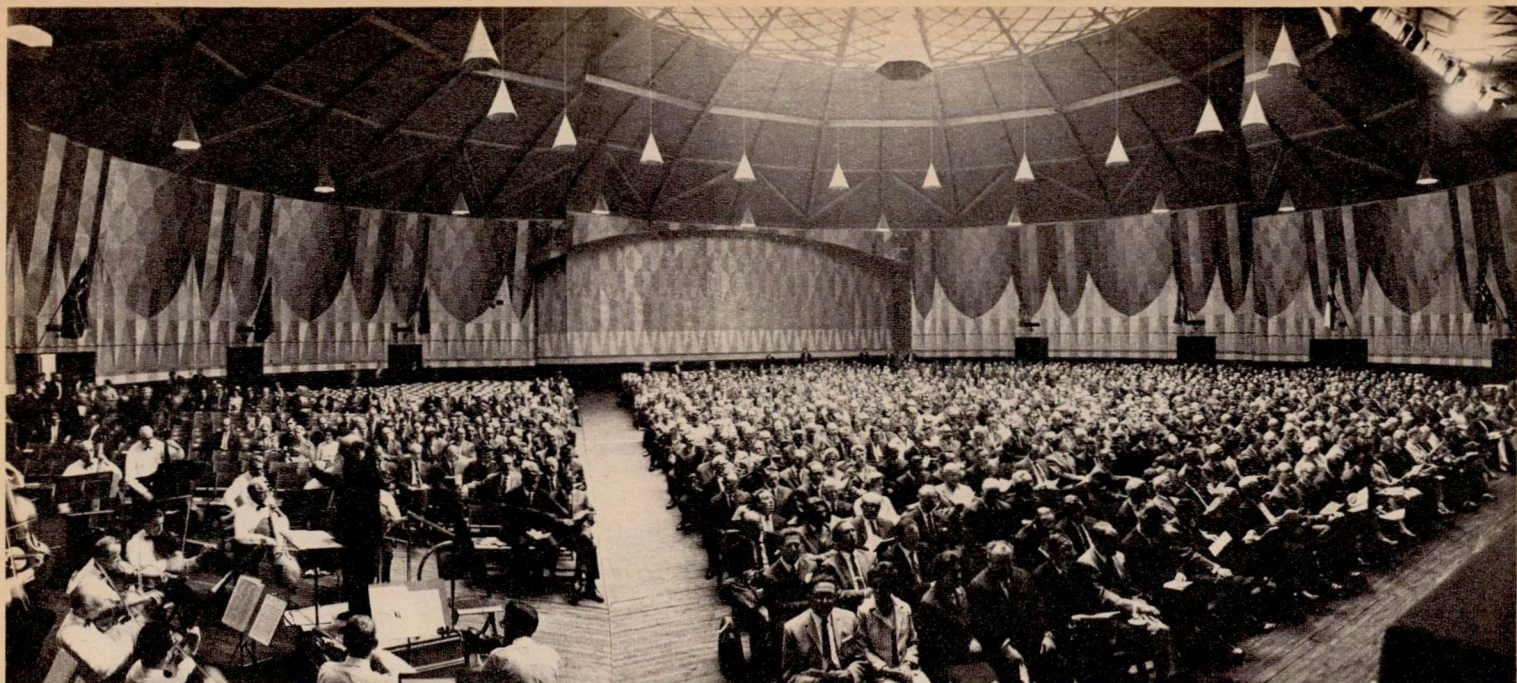

Den lille pige viger ikke fra sengen med hendes to hårdt sårede brødre. Deres forældre og øvrige søskende er dræbt, så nu må de tre sidste holde sammen, siger hun.

▲ Den gamle kvinde herover står midt i ruinerne af sit hjem i bydelen Cholon i Saigon, som flere gange er blevet hårdt ramt af kamp-handlinger. Om hun har kræfter til at begynde forfra er måske tvivlsomt. Men hendes skæbnefælde til højre er allerede ved at indrette sig på ny i ruinerne, og de to yngre flygtninge herunder synes også præget af den næsten utrolige viljestyrke og tålmodighed, som de fleste af flygtningene møder ulykkerne med.

19,2 MILL. KR. TIL FORDELING

MELLEM 2000 og 3000 delegerede fra hele landet fyldte Fyns Forums vældige mødelokale ved FDBs generalforsamling i Odense fornylig – som det ses af ovenstående billede af forsamlingen.

Formanden *Lars P. Jensens* beretning og førstedirektør *Ebbe Groes'* økonomiberetning omtales i forskellige emnegrupper, dels på ledersiderne (side 6-7), dels i mindre artikler på denne og de følgende sider. Formandsberetningen blev transmitteret i radioens program 2 fra kl. 17.25-18.00, ligesom TV-avisen viste glimt fra begivenheden.

Fra Den internationale Andels-Union (ICA)

samt fra brugsforeningsorganisationerne i England, Finland, Norge, Schweiz, Sverige, Tyskland og Østrig var der mødt 27 gæster, og på gæsternes vegne bragte den nyudnævnte administrationschef i ICA mr. Davies en hilsen til FDB.

Generalforsamlingen leledes af repræsentantskabets formand, forstander *Knud Poulsen*, Skåde ved Århus. Efter beretningerne deltog en halv snes af de delegerede i forhandlingen. Deres indlæg vil findes omtalt i forbindelse med de forskellige emneafsnit, generalforsamlingen beskæftigede sig med.

Beretning og økonomiberetning vedtoges en-

stemmigt, herunder bestyrelsens og repræsentantskabets indstilling til overskuddets fordeling.

Til disposition var ca. 19,2 mill. kr. som fordeltes således (sammenlignet med 1966).

	1967	1966
6 pct. rente af andelskapital	5.762.000	5.198.000
½ pct. dividende af samlet omsætning		
kr. 1.773.104.000	8.866.000	7.788.000
Henlæggelse til skatter	4.000.000	3.500.000
Til næste år overføres	593.000	322.000
	19.221.000	16.808.000

Den afgående revisor konsulent *Chr. A. Nørholm*, Gedved, genvalgte. Til revisorsuppleant nyvalgte stationsforstander *Gjørup*, Fårup. Valgene til repræsentantskabet har fundet sted ved kredsmøderne.

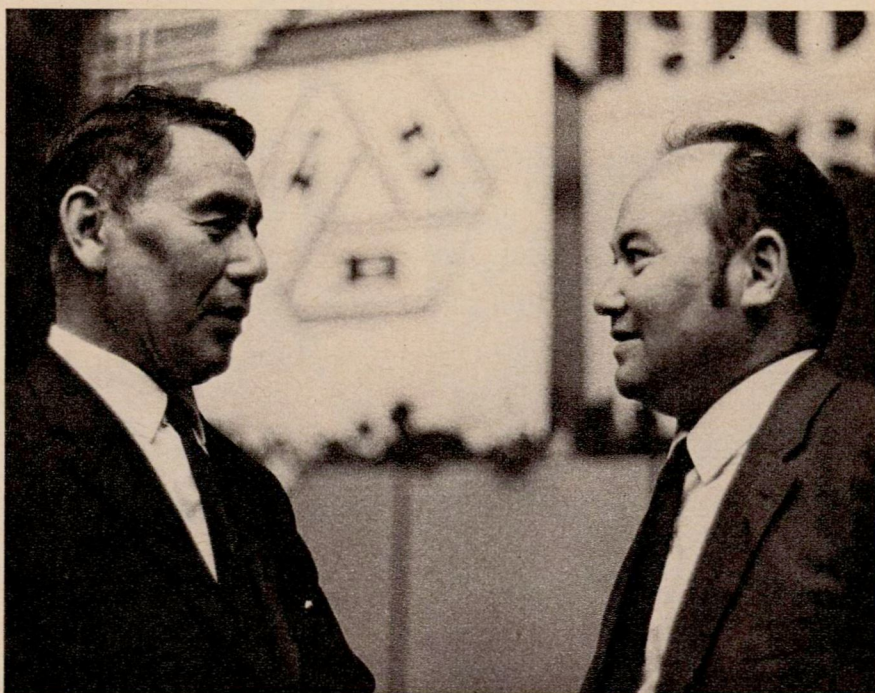
Overtager Grønlands største detailforretning

OGSÅ DEN grønlandske brugsforeningsbevægelse var repræsenteret på FDBs generalforsamling i Odense, nemlig ved formændene for to af Grønlands foreløbig otte brugsforeninger: kredsdommer *Peter Nielsen*, Godthåb og driftsassistent *Ole Egede*, Narssak. Ingen af disse to foreninger har endnu påbegyndt forretningsmæssig virksomhed, men nu lysner det.

I sin beretning kunne FDBs formad, *Lars P. Jensen*, oplyse, at brugsen i Godthåb nu kan regne med at overtage Den kgl. grønlandske Handels butik i denne by – antagelig ved årsskiftet 1968-69. Det er Grønlands største detailforretning. Dens årsomsætning ligger omkring 11 mill. kr., hvilket vil sige, at den også inden for dansk brugsforeningsbevægelse bliver en af de allerstørste.

Med overtagelsen skulle der være åbnet muligheder også for andre af de butiksløse grønlandske foreninger, idet afgørelsen om forretningen i Godthåb må betragtes som værende af principiel karakter.

De to grønlandske brugser, som er i gang med butikshandel, *Nanortalik* og *Sukkertoppen* klarer sig stadig fortræffeligt.

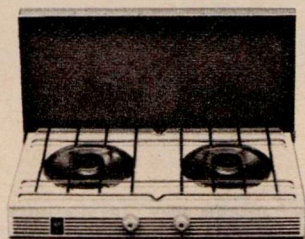
Peter Nielsen (t.v.) og Ole Egede

God sommer-fritid

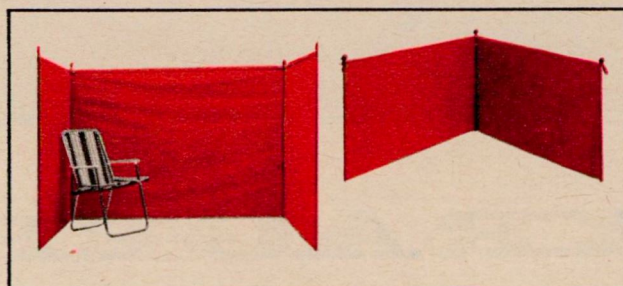
- starter i BRUGSEN! Se det gode udvalg i campingudstyr, nyt til sommerhus, have.

45 75 30. Et helt camping-kogesæt til 4 personer. 1 kedel, 2 kasseroller (2,5 og 4 l), 1 stegepande (21 cm i diam.) - alt i blankpoleret aluminium med isolerende håndtag. Til camping-gasapparatet **32,50**

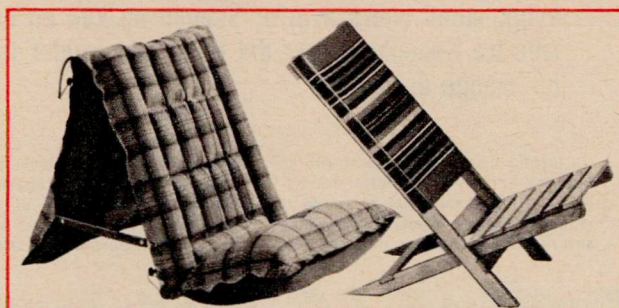

Hurtig, nem og renlig madlavning på campingture m. m. BP-GAS har en smart bordmodel med låg og 2 brændere. Nem betjening. Incl. fyldt 2-kg gasflaske **163,50**
Gaspåfyldning af en 2-kg flaske koster **6,50**

23 80 50. 3-fløjet læsejl i kraftig imprægneret bomuld, indanthrenfarvet gul. 4 stk. 2-delte galvanisk forzinkede stålrør. Totallængde 500 cm, højde ca. 140 cm. Incl. barduner, bardunstrammere og teltplokke **66,50**

23 80 52. 2-fløjet strandsejl i kraftig imprægneret bomuld, indanthrenfarvet gul. 3 galvanisk forzinkede stokke til direkte anbringelse i sandet uden brug af barduner og støtte. Totallængde 300 cm, højde ca. 70 cm **31,50**

23 76 90. Let-transportabel, sammenklappelig strandstol med stribet liggestolestof i ryggen. Sædehøjde 25 cm; bredde 36 cm. KUN **11,50**

23 81 27. Ekstra stor, 3-delt luftmadras, der også kan indstilles som dejlig hvilestol. Sol- og lysægte betræk, rødternet på den ene, ensfarvet blå på den anden side. Str. 210x76 cm, 1 års garanti **52,00**

23 81 22. Smart sammenklappelig camping- og strandhynde med bærehank. Polyetherpolstret med betræk af vaskbar ensfarvet rød frotté/ternet bomuld. Str. udsået 172x57x2 cm, sammenklappet: 43x57 cm **39,00**

Se det festligt blomstermønstrede »fri-for-opvask«-service - det helt rigtige til camping - sommerhus - ungdomsgilder m. m.

83 60 55. 25 stk. flade tall. 23 cm diam. **6,00**

83 60 56. 25 stk. flade tall. 19 cm diam. **4,20**

83 60 57. 25 stk. flade tall. 19 cm diam. **6,20**

83 60 58. 25 stk. plastbægre til varme og kolde drikke **3,10**

83 60 59. 4 stk. varmeisolerende bægerholdere **2,90**

Højisolerende køletasker med holder til termo-element i det tætsluttende låg. Solide bærehanke og messinglynås. 45 75 00 rummer 8 liter **16,50**

45 75 04 rummer 17 liter **37,50**

45 75 11 S. Effektivt termo-element i støbt plasthylster. Anbringes i frostrum ca. 24 timer før brugen - holder mad og drikke kølig på turen. Str. 17x8x2 cm. Pr. stk. ... **1,75**

65 24 28. Et dejligt badehåndklæde i 100 % bomuldsfrotté, stort at ligge på ved stranden, rart at tørre sig i efter badet. 60x117 cm i flotte mønstre og farver **10,25**

51 01 04. Babinol éngangsbleer er en stor lettelse for moderen - og en stor behagelighed for baby! Cellstof med pulp, 24 stk. i pose **5,20**

BRUGSEN

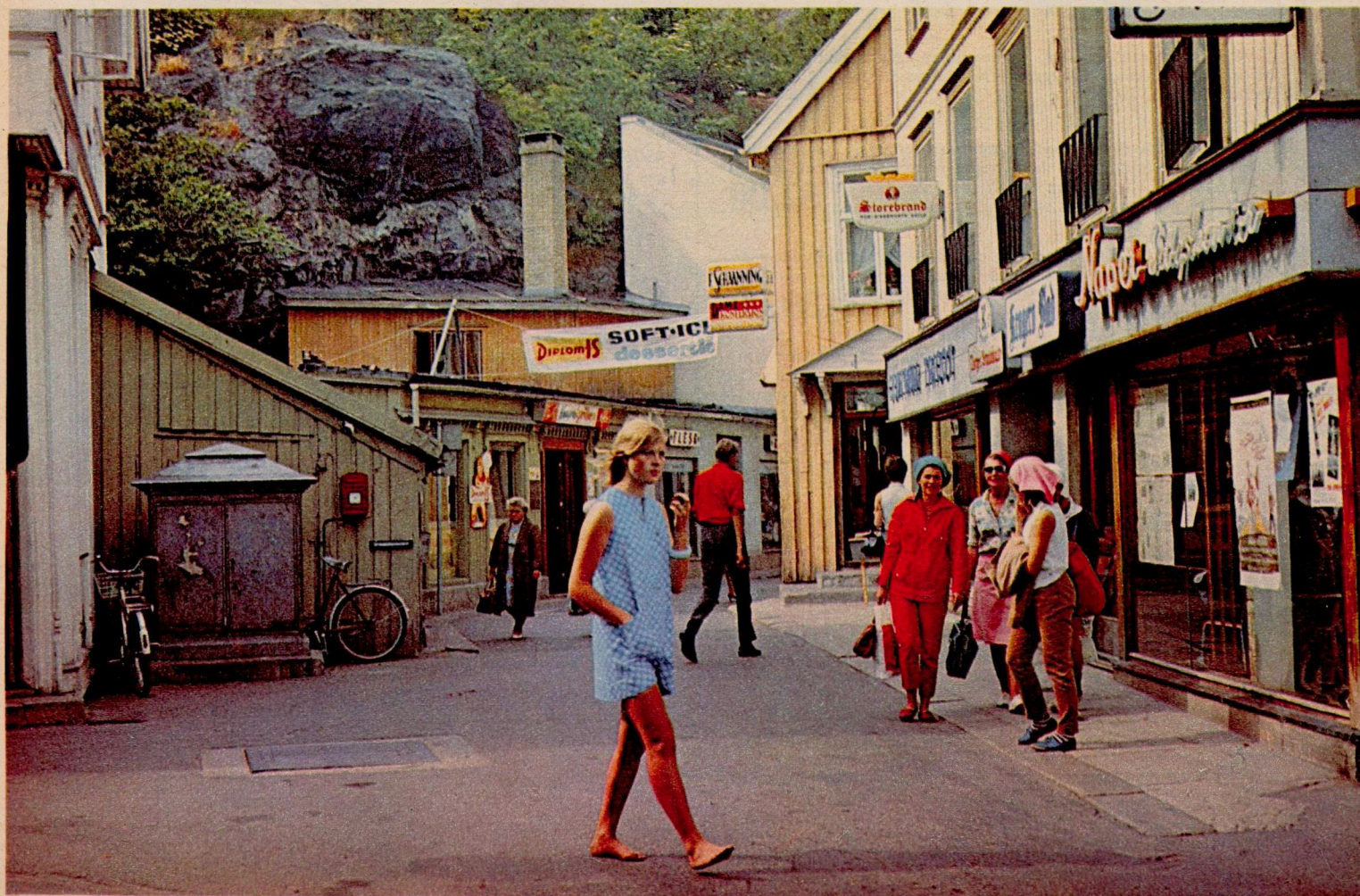
KRAGERØ - et norsk

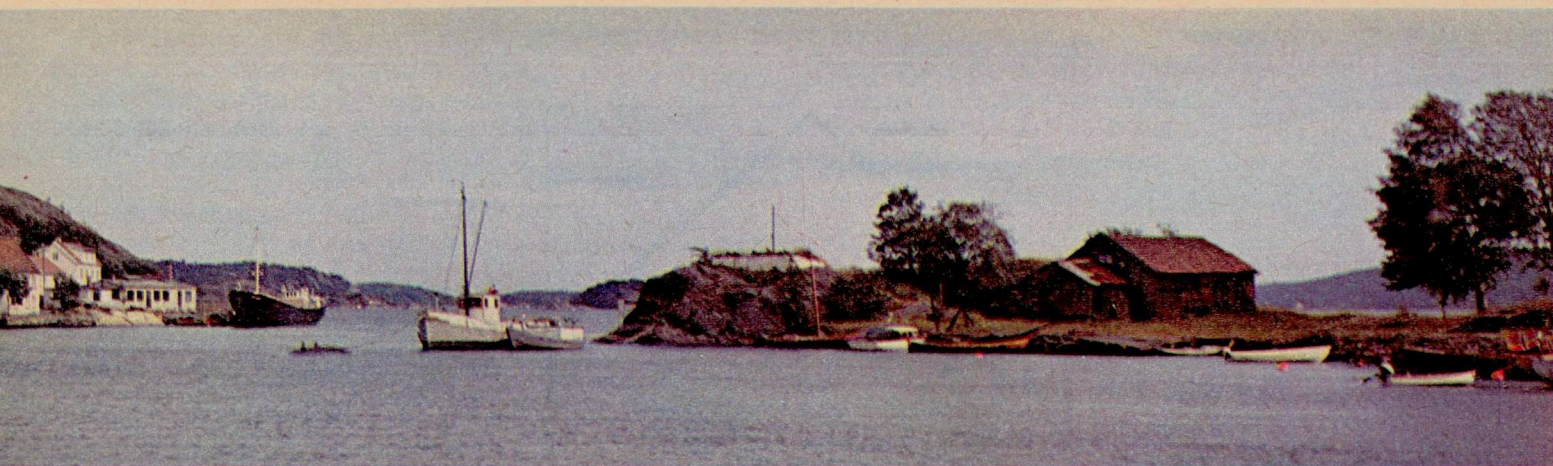

Norge er ikke bare fjeld og fjord, fossefald, elve og søer. En verden helt for sig selv er de utallige skærgårdsøer, der strækker sig i en længde af flere tusinde kilometer langs Norges syd- og vestkyst. Et af de mest berømte skærgårds-områder er Kragerø ved Skagerrak, hvis beliggenhed tværs overfor Skagen og kun en nats sejlads fra København, gør det til et eftertragtet turistmål for mange danskere.

En utrolig masse sejlbåde af alle kategorier er i livlig aktivitet overalt i det vidt forgrenede net af sunde og vige i Kragerø's skærgård. Her passerer en luksuskutter på prajehold.

I Kragerø-bygdens snævre smøger og stræder er der et så stærkt præg af sydlandsk atmosfære, at man godt kan få fornemmelsen af at befinde sig i en fiskerby ved Middelhavet.

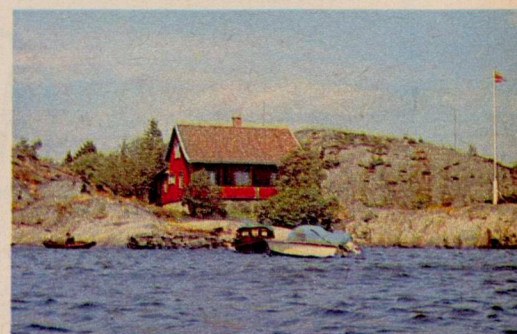
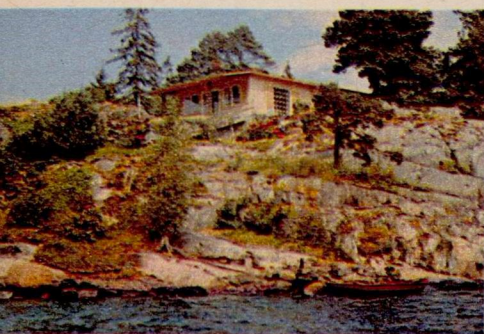
Kragerø kan som by betragtet slet ikke sammenlignes med nogen dansk bebyggelse. Den ligger spredt ud over et stærkt forrevet landskab af næs, øer og skær, forbundet af broer og småfærger. Ovenstående panorama viser en af byens kuplede udløbere, nedenstående en anden del af bybilledet.

SKAGEN

ALT HVAD der har med søen at gøre, kan man finde i Kragerø. I sejlskibstiden var stedet et knudepunkt for søfarten. Ved byen finder man 200 år gamle huse fra denne tid og man ville næppe forundres over at se skipper Worse "am sjøl" trine ned ad de gamle entrapper – så livagtigt er det gamle milieu bevaret.

Ligesom vort eget Skagen blev Kragerø „opdaget“ af norske kunstnere i tiden omkring århundredskiftet. Norges største maler Edward Munch havde sit atelier i Kragerø, og den kendte eventyrtegner Th. Kittelsen fandt på de omliggende fjergårdsøer sine bedste motiver. Kunstnerkolonien bestod af nogle af Nordens kendteste malere og forfattere.

Snurrige bebyggelser, brogede livsformer og ejendommelige landskabskontraster præger Kragerø. I selve centrumet snor bilerne sig gennem smalle, skarphjørnede smøger og gader, og ved skibsbroen og havneområdet og langs skærene (for altting sunde og vige og klipper her i denne mærkelige by) har alle tænkelige fartøjstyper fra den mindste skøjte til den flotteste lystyacht sat hin-

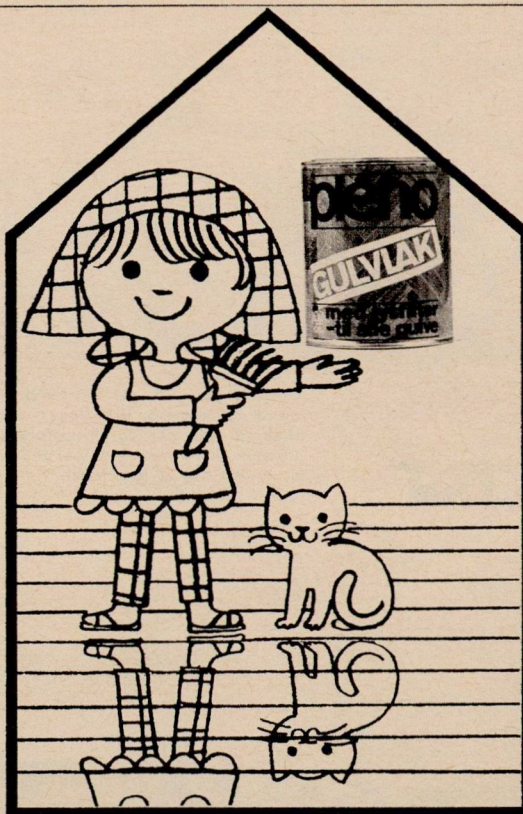

På en sejltur rundt i skærgården præsenteres man for utallige variationer af havfriske scenerier og nyder synet af de mange hyggelige hytter og huse på skærgårdssøernes klippeskraenter. Ovenstående er blot nogle få af de stadig skiftende idyller.

Er De uvenner
med Deres gulve
- så prøv med

PLENO gulvlak

Pleno gulvlak med lysfilter
(modvirker gulning)
kan anvendes overalt: på nye og
gamle gulve, ovenpå alle laktyper.
Slidstyrken er fantastisk,
kvaliteten tip-top og prisen slet ikke
til at stå for! Prøv Pleno -
også til sommerhuset - det gi'r
mindre slid og mere fritid!

HB

& BRUGSEN

moderne forsikring til de rigtige priser

- en fordel for Dem

1-årige forsikringer

MEJERIERNES OG LANDBRUGETS ULYKKESFORSIKRING G/S - V. FARIMAGSGADE 19 - 1641 KBH. V - TLF. (01) 15 03 50

anden stævne i et fornøjeligt „ræs“ frem og tilbage langs havnebryggen, ud og ind mellem øerne, på kryds og tværs langs de indskårne klippekyster.

Man kan tilbringe flere dage i Kragerø, før man får samling på alle sine indtryk, så afvekslende er de scenerier bygden byder på. Allerede på turen fra rigsvej E 18 ud til havnesundet oplever man en indfaldsvej så kroget og fuld af „tossastreger“, at man skal langt sydpå i Europa for at finde noget lignende. Og ud mod søen har bygdens huse og hytter placeret sig i besynderlige klynger og formationer spredt ud over de tilgrænsende næs, øer og skær, kun forbundet af broer og småfærger i pendulfart. Selve bycentret tæller kun 5000 indbyggere, men i ferietiden er dette antal mere end fordoblet af sommergæster. Om det så er selveste den norske skibskonge, stor-rederen Bergesen har han sin sommerresidens tronende højt til vejrs på en af skærgårdserne nær Kragerø - med motorbådsgarager på forstranden og en drøm af en lystbåd i farvandet ud for.

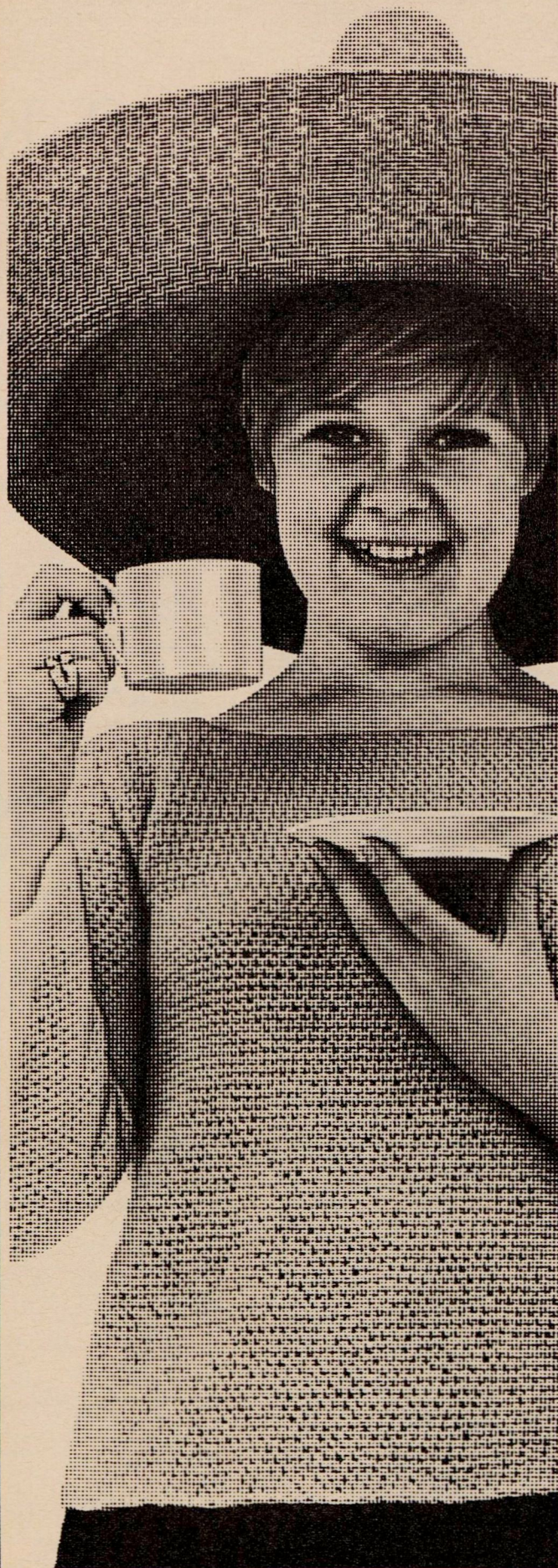
Adskillige af fiskerne udlejer deres båd til „kosefiskeri“, hvilket vil sige turistture for større eller mindre selskaber af lystfiskere ud til fiskefelterne, hvor man haler middagsmad til flere dage i land, bestående af torsk, sej, lyr, hvitling, pigovar, knur, brosme og hyse - eller hvad de mærkelige norske navne ellers dækker over. Andre af søens folk, nogle tidligere skippere har slået sig på en taxi-sejls med små, hurtiggående motorbåde. Fra en central på landjorden kan lederen sætte sig i radiofonisk forbindelse med taxi-bådene på deres ture rundt i den ydre og indre skærgård og dirigere ledige både frem til gode hyrepladser.

En rundtur med en sådan taxi-båd eller de større passager- eller rutebåde i den indre og ydre skærgård er en festlig fornøjelse. Ud og ind mellem de mange øer går sejlsaden; igennem snævre slugter, der kiler sig ind mellem øerne; ind i lune viges brede favn og i ly af lodrette klippevægge - ved hver drejning nye scenerier, somme tider i smult vande, somme tider i skumsprøjtet fra en rivende strøm, der syder, bobler, bruser eller fråder omkring båden, somme tider i dønningerne helt ude fra Skagerak. Der er næppe en ø, man ikke får lyst til at gå i land og blive på.

Den største og kendteste af dem, Jomfruland, ligger som en beskyttende bræmme ud mod det åbne hav, af form som et lille Langeland, 7 km lang ½ km bred. En grøn og hvid ø, kværnet og skruet op af istidens bræer på undersøiske skær, bestående kun af sand og rullesten og fyrretræer - men hvilken paradisiske blanding!

Også Kragerøs bagland rummer et særpræget stykke natur, et vildt og forrevet fjeldteræn omkring skovbygden Drangedal, og hovedvejen mod Brevik og Larvik (med skibsruterne fra København og Jylland) byder på så distraherende oplevelser, både i form af natur, broer og tunneler, at man skal vogte sig for vejkurverne!

Eggert Nielsen

”
Friskmalet kaffe
hver gang...

CIRKEL KAFFE

er datomærket
top-kvalitet”

*De får friskmalet kaffe h v e r gang -
både når De maler selv og når De vælger
færdigmalet kaffe i aromatæt pakning.
Cirkel kaffe - altid samme konstante
topkvalitet og fine smag!*

LUXUS
250 g netto

565

Færdigmalet
i aromatæt dåse

BLÅ
¼ kg netto

545

½ kg netto
kr. 10.70

HVID
¼ kg netto

480

½ kg netto
kr. 9.40

**Nettovægt
betyder
kaffe for
alle
pengene**

*for emballagen
er ikke
vejet med.*

-og så får De endda dividende

BRUGSEN

Fru Winnie Eriksen Frederikssundsvej, København NV, har skabt den dejligste blomsterpragt i altankassen. Fru Eriksen siger:

"planterne tørster efter SUBSTRAL mindst en gang om ugen i hele væksttiden til november"

Prøv selv - og se det imponerende resultat!

KAREN KOK har fundet nogle nemme, billige og velsmagende sommerretter frem, som også kan tilberedes med Campingkøkkenets beskedne grej.

Gartnerkonens gryde drojes med flutes og smør eller med pølser af en eller anden slags, danefrost frikadeller, kødboller og lignende. Men nødvendigt er det ikke, hvis „gryden“ rummer en stor portion til hver.

Marineret, røget makrel er en glimrende variation på den røgede makrel, ikke mindst på denne årstid, hvor makrelen endnu ikke er bleven rigtig fed og saftig. Store røgede sild kan tilberedes på samme måde.

FISK

De enkelt-frosne-torskefileter er en af de gode nye Danefrost-ideer, som forbrugerne nok skal vise sig at være glade for. På Forbruger-Nyt siderne i forudgående nummer af Samvirke omtales de nærmere og med et par supplerende opskrifter.

Jordbær kan der gøres meget ud af, men Karen Kok synes, at de er bedst uden dikkedarer. Sukker trænger jordbær altid til og mange sukrer jordbærrene en times tid, før de skal spises. Derimod spises jordbær tit uden fløde, det er den der gør, at man kan føle sig lidt for mæt efter en stor portion jordbær.

Husets torskefileter

(4 pers.)

1 pk. enkelt-frosne upanerede torskefileter
6-8 tomater
evt. merian el. friskhakket
el. tørret dild
½ spsk. salt
100 g revet ost
30 g margarine

De frosne torskefileter lægges taglagt med tomatkiver i et smurt ildfast fad. Tomaterne kan evt. drysses med merian eller torskefileterne med friskhakket dild. Salt og ost drysses over. Margarinen fordeles i flager. Fadet sættes i ovnen eller på koge-stedet ca. 30 min. ved god varme (200°). Serveres med kogte ærter eller kartofler.

Gartnerkonens gryde

(4-5 pers.)

ca. ½ kg nye kartofler
1-2 bdt. gulerødder
1 blomkål
1 kg friske ærter
el. 1 pk. (250 g) Danefrost ærter
50 g margarine
ca. ½ l vand
salt, peber
hakket persille, smør

Kartoflerne skræbes, skæres i tykke skiver og svitses i margarin. Gulerødderne skræbes i skiver og tilsættes med vandet, salt og peber. Retten snurrer under låg ca. 15 minutter, derefter tilsættes blomkålen i buketter og de bælgede ærter. Småkoger ca. 10 minutter og serveres i gryden med masser af hakket persille og et par smørklumper. Ristede Danefrost Frankfurter pølser, eller andre pølser eller ristet bacon kan serveres til, men nødvendigt er det ikke.

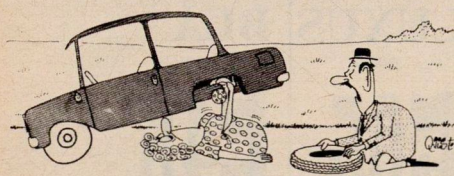
Marinerede røgede makrel

(4 pers.)

2-3 røgede makrel el. 2 pk. Danefrost røgede makrel

Marinade:
½ dl salatolie
½ dl tomatpuré
2 spsk. vineddike
½ spsk. sukker

Marinaden rystes eller piskes sammen og hældes over makrelfileterne. Pyntes med purløg, dild eller hakket persille. Serveres med kogt blomkål eller nye kartofler.

Nu varer det ikke ret meget længere, Karina!!!

MERE SIKKER MED NYE Gislaved

Kvalitetsdæk til næsten alle biler, for eksempel:

Størrelse	til f. eks.	alm. type	sl. løse
5,20 x 10	Mascot/Partner		74,00
5,20 x 12	Fiat 600 m. fl.	74,00	
5,20 x 13	Anglia/Cortina	79,00	92,50
5,60 x 13	Taunus 12 M m. fl.	88,00	100,00
5,20 x 14	Morris 1000/Fiat 1100	88,00	100,00

- og så får De endda dividende

GISLAVED DÆK I BRUGSEN

stå på vandski hele måneden

gå i vandet når det passer Dem

De er måske ikke så dygtig til at stå på vandski. Men De kan få en pragtfuld sommer til at gå med at prøve på at blive det... Hvis De bruger Tampax tamponer. Usynlige og umærkelige får de Dem til at glemme forskellen på månedens dage. Fremstillet af klinisk rent vat (og beskyttet af et silkeglat indføringshylster) giver Tampax tamponer Dem sikkerhed og selvtilid. Måske bliver De ikke den dygtigste på vandski. Men Tampax tamponer vil hjælpe Dem til at føle Dem bedre tilpas – i vandet som på landjorden.

TAMPAX
tamponer

MENSTRUATIONSBEKYTTELSE · BÆRES INDVENDIG
TAMPAX SCANDINAVIA A/S · KØBENHAVN

ET HISTORISK dokument – således betegnede direktøren for Arbejdernes Fællesbageri, Jørgen Christensen det forslag til indførelse af demokrati på arbejdspladserne, som blev vedtaget på Det kooperative Fællesforbunds kongres. Aftalen, som er truffet mellem forhandlingsudvalg fra LO og Fællesforbundet og godkendt af begge parter kompetente forsamlinger, omfatter de fleste af de til DKF (Det kooperative Fællesforbund) knyttede virksomheder bl. a. fællesbagerierne, en lang række marketenderier, brændselsforretninger, boligforeninger, forsikringsselskabet ALKA, Arbejdernes Landsbank, Arbejdernes kooperative Skotøjsfabrik, Mælkeriet Enigheden, Forlaget Fremad, Andels-Trykkeriet, Tilskærerne, Mejeriet Stasano, samt andre enkeltvirksomheder.

Undtaget er detailhandel, samt bygge- og anlægsvirksomheder, fordi der foreligger visse vanskeligheder ved at tillempe aftalen til disse foretagenders virksomhedsform. Det vil sige, at de til DKF knyttede 8 by-brugsforeninger, hvoraf HB er den langt dominerende, ikke er bundet af aftalen, men det forventes at der træffes specielle aftaler indenfor denne kategori. FDB er ikke medlem af DKF og derfor heller ikke part i aftalen.

Øget arbejdstilfredshed, større effektivitet

Demokratiet på arbejdspladsen skal føres ud i livet ved hjælp af såkaldte virksomhedsnævne, d.v.s. organer for information og samråd mellem de implicerede virksomheders ledere og medarbejdere, sammensat på den måde, at hver gruppe vælger lige mange repræsentanter – ledelsen dog formanden. Kun virksomheder, der beskæftiger mere end 50 personer (alle medregnet) falder ind under overenskomsten.

Formålet med ordningen er: Øget arbejdstilfredshed, større effektivitet, bedre udviklede former for samarbejde og uddannelse. Disse formål opfyldes ikke i de nuværende samarbejdsudvalg, som stort set kun er efterrettningsorganer, sagde direktør Jørgen Christensen i sin forelæggelsestale.

Han understregede, at demokrati på arbejdspladsen adskiller sig fuldstændigt fra økonomisk demokrati. Ved økonomisk demokrati forstås man medindflydelse eller medbestemmelse gennem ejendomsretten til produktionsmidlerne, mens demokrati på arbejdspladsen er lønmodtagernes medindflydelse eller medbestemmelse på deres egen arbejdsplads. Det sidste har altså intet med ejendomsretlige forhold at gøre, men angår alene forholdet mellem ansatte og ledelsen.

Med andre ord kan der meget vel være mere demokrati på arbejdspladsen i et privatejet foretagende end f. eks. i et autoritært ledet kooperativt foretagende, konstaterede Jørgen Christensen.

Virksomhedsnævnenes myndighedsbeføjelser

De myndighedsbeføjelser, der lægges i hænderne på de nye virksomhedsnævne kan opdeles i tre forskellige kategorier: 1. Orientering. 2. Medindflydelse. 3. Medbestemmelse.

I aftalens forskellige kapitler og paragrafer er udførligt gjort rede for, på hvilken måde og i hvilken udstrækning denne opdeling af beføjelser kommer til at gælde

Demokrati på arbejdspladsen

— en skelsættende
overenskomst
mellem LO og
Det kooperative
Fællesforbund

1) arbejdsforholdene, 2) produktionsspørgsmål, 3) virksomhedens økonomiske forhold samt 4) personalespørgsmålene.

For at tydeliggøre og forenkle dette kompleks, anfører vi her de opgaver, virksomhedsnævnene (VN) skal tage sig af, inddelt efter myndighedsbeføjelserne.

✿ Først orienteringsforpligtelsen. Det fastslås i paragrafferne 6 og 7, at det påhviler virksomhedens ledelse at give VN regelmæssig information om de økonomiske forhold i et sådant omfang, at nævnmedlemmerne kan få en virkelig indsigt i virksomhedens økonomiske forhold og fremtidsudsigter. Ikke mindst den „fremadrettede“ information, indeholdende en bedømmelse af konjunkturuudviklingen og markedsforholdene inden for branchen, samt oplysninger om virksomhedens økonomiske betingelser på længere sigt.

Den økonomiske information skal behandles ved samråd i VN og eventuelle forslag og henstillinger fra VN tilstilles den ansvarlige ledelse, før denne træffer endelig beslutning. VN skal ved ledelsens foranstaltning have adgang til virksomhedens årsregnskab, samt materiale som kan belyse virksomhedens stilling og resultat.

✿ Medindflydelse. På dette felt er det især produktionsspørgsmål, opmærksomheden retter sig imod. Det fastslås, at foranstaltninger til fremme af effektivitet og kvalitet eller omkostningsreduktion skal behandles ved samråd i nævnet med det formål at benytte den viden, uddannelse og erfaring, medarbejderne er i besiddelse af. VN skal behandle alle forhold, som er afgørende for rationel drift, herunder 1) god arbejdstilrettelæggelse og arbejdsledelse. 2) Fornuftig anvendelse af medarbejdernes uddannelse, kunnen og viden. 3) Hensigtsmæssige arbejdsmetoder. 4) Velindrettede arbejdslokaler. 5) Fysiologisk rigtigt indrettede arbejdspladser. 6) Hensigtsmæssig udnyttelse af maskiner, materialer og anlæg. 7) Tilstedeværelse af nødvendige værktøjer, maskiner, materialer m. m. 8) Nedsættelse af spild af enhver art.

Rationaliseringsforanstaltninger, ændringer og omlægninger i virksomheden eller gennemførelse af strukturrationaliseringer, der berører de i virksomheden ansatte, kan først iværksættes, når de har været behandlet i samråd i VN. I disse overvejelser indtager medarbejdernes behov for tryghed en central plads.

Ved indflydelse forstås altså medarbejdernes ret til at kritisere og komme med for-

slag, inden ledelsen har truffet sin beslutning. Medindflydelse kan også gøres gældende i spørgsmål om afskedigelser, idet medarbejdergruppens medlemmer udpeger en repræsentant, som senest 14 dage før den gældende opsigelsesfrist skal underrettes om navnene på de medarbejdere, der tænkes afskediget, bortset fra medarbejdere med under et års ansættelse og andre undtagelser. Såfremt en af parterne forlanger det, skal der omgående finde samråd sted.

Medbestemmelse. Aftalerne herom tager sigte på såvel arbejdsforhold som personalepolitik. Under hensyntagen til gældende love og bestemmelser, samt faglige overenskomster træffer VN afgørelse i følgende spørgsmål: 1) *Placering af den daglige arbejdstid og pauser samt fastlæggelse af terminer for ferier.* 2) *Fastsættelse af lønssystem og former for lønudbetaling.* 3) *Intern uddannelse, omskoling og efteruddannelse.*

4) *Forhold vedrørende medarbejdernes sikkerhed, sundhed og trivsel.* 5) *Udformning og administration af sociale ordninger og velfærdsforanstaltninger.* 6) *Udarbejdelse og praktisering af ordensregler.*

For personalepolitikken vedkommende skal VN, når det gælder medarbejdere uden arbejdsledende funktioner have medbestemmelsesret på følgende punkter: 1) *Fremtidige personalebehov.* 2) *Søgning, udvælgelse, ansættelse, modtagelse og oplæring af nye medarbejdere.* 3) *Avancement, omplacering og overflytning af personale.* 4) *Beskæftigelse af ældre eller betinget arbejdsføre.* 5) *Afskedigelse af personale.*

Også når det gælder arbejdsledere har VN medbestemmelsesret. *Spørgsmål om principper og former for søgning, udvælgelse, ansættelse, modtagelse og uddannelse af arbejdsledere, samt principper for omplacering og afskedigelse skal behandles i VN, som skal holdes løbende orienteret om ledelsens dispositioner på disse områder.*

Hvorfor kommer I til os?

Der er altså tale om medbestemmelsesret overalt hvor personalets arbejdsforhold er involveret. Lønforhandlinger kan dog kun finde sted gennem de faglige organisationer. VN kan altså kun beskæftige sig med principper – ikke lønnens størrelse.

Når det gælder personalepolitikken er det ligeledes principperne, der er afgørende – ikke spørgsmålet om personerne.

Alt dette anfægter ikke den daglige ledelses bevægelsesfrihed, sluttede Jørgen Christensen sin forelæggelsestale. Den kan frit disponere ud fra de givne retningslinjer. Og hvis nogen har den opfattelse, at enhver beslutning skal ud til afstemning på arbejdspladsen, er det helt forkert. Medindflydelse og medbestemmelse kan kun realiseres gennem de valgte personer.

LOs formand Thomas Nielsen havde ordet i tilslutning til forelæggelsen og anbefalede, at de kooperative virksomheder går foran i denne sag. Ellers kan man imødesee, at private virksomheder, som opfordres til at realisere en tilsvarende reform svarer med spørgsmålet: Hvorfor kommer I til os, når I ikke engang kan lave det hos jer selv?

Efter nogle korte indlæg godkendtes aftalen enstemmigt.

Lækker, hurtig, billig mad

Danefrost
frisk fra frysedisken

Danefrost er dybfrost,
når det er bedst — kød, fisk,
fjerkræ, frugt, grønt, is,
bagværk og færdige middagsretter
— friske, første klasses
fødevarer med alle nærings-
stofferne forsegledede.
Værsgo',
frysedisken er Deres!

BRUGSEN

DE ALLERMINDSTES ALLERBEDSTE VEN

TEDDY
VENTILSUT

Det er sådan, den lille kan li' sin sut: den bli'r aldrig flad, og den kan ikke bides i stykker - fordi TEDDY er den eneste sut med ventil og skumgummi-indlæg! ...Vogt Dem for efterligninger.

Skumgummi-indlæg ventil

Dansk patent nr. 93868

Spiller De middags-maden bort?

Ja, undskyld; det var ikke ment som en fornærmelse — men enhver må da kunne se, at de store, dyre vaskemiddel-lotterier ikke tilbydes gratis! Man betaler selv for præmier, avertering af vindere og administration ... foruden flotte kartoner, målebægre o.s.v.

„Snevit“ ved det. Man har det jo selv. Men den sunde fornøft titter frem: Nu kan De få en kæmpepose af præcis det samme dejlige vaskemiddel — og spare 4 kroner pr. gang, fordi der hverken er lotteri eller andre narrestreger. Nu har De chancen for at vælge: Vil De spille hasard — eller stryge den sikre gevinst hver gang? — Til maskinvasken bruges „Snevit Maskinvask“ — til alt det andet „Snevit Extra“.

RABATTER I STEDET FOR LOTTERIER

*Nye varebehov skal dækkes, fastslog beretningen
på Uddelerforeningens generalforsamling*

GØR brugsforeningsbevægelsen nok for at tjene forbrugerne, også når de rykker ud i „sommerlandet“? Dette var et af de mange emner, næstformanden for Danmarks Uddelerforening, Kjeld Hansen, Sørup, beskæftigede sig med i den beretning, han forleden aflagde på Uddelerforeningens generalforsamling (som stedfortræder for den sygemeldte formand, H. Enggaard, Hillerslev).

Kjeld Hansen pegede på de nye sommerhusområder, som skyder op ved vore kyster. — Her må vi søge at placere os, sagde han, og ingen kan være i tvivl om, at en indsats fra vor side vil komme forbrugerne til gode. Har vi ikke ligefrem pligt til at sikre forbrugerne en sund og ofte tiltrængt konkurrence sådanne steder?

Også i forbindelse med tilpasningen af brugsforeningernes vareudvalg mente Kjeld Hansen, der var grund til at spørge, om brugsforeningsbevægelsen er tilstrækkelig opmærksom på de behov, som følger af befolkningens øgede fritidsinteresser.

Af andre vareområder, hvor man må arbejde for en forbedret betjening af forbrugerne, nævnedes han især mælk — for mange brugsforeninger vel nok den mest savnede varegruppe, erklærede taleren — samt frugt, grønt, brød og kager.

En vare, som breder sig, er OK-benzinen, og her er der meget at hente for mange brugsforeninger, tilføjede næstformanden.

Vi kan lide konkurrence

Adskillige private firmaer, som sælger varer også gennem brugsforeninger, søger stadig at presse omsætningen af deres specielle mærker i vejret ved lodtrækning om præmier til detailisterne. Kjeld Hansen gik stærkt mod dette system og bad FDB en gang for alle gøre disse firmaer opmærksom på, at uddelerne ikke ønsker lotterier. De forerækker i stedet rabatter — udregnet i forhold til de præmier, man derved sparer til de danske brugere.

Konkurrencen skærpes immervæk, sagde taleren senere. Vi kan lide konkurrence, og vi har i hele brugsforeningsbevægelsen et apparat, som skal kunne tåle konkurrence. Men vi har ikke lige vilkår med vore konkurrenter, de store, udenlandske kæder. De arbejder med billigere kapital, ofte også med billigere arbejdskraft,

og de stiller ikke krav om så hurtig en rentabilitet af butikkerne, som vi gør. De første to problemer, billige penge og billig arbejdskraft, kan vi ikke gøre meget ved, men kravet om hurtig rentabilitet må vi slække på. Alt for mange uddelere i nye butikker arbejder under et alt for stort pres, fordi dette krav holdes urimelig hårdt op for dem fra starten.

Kjeld Hansen lovede på hovedbestyrelsens vegne en fordomsfri deltagelse i samarbejdet om løsning af brugsforeningsbevægelsens strukturproblemer. Det første udspil fra det i forbindelse med denne sag (af FDB) nedsatte planlægningsudvalg vil nok dreje sig om de mindre brugers øjeblikkelige problemer, og det er da også for mange en hastesag. Et klart lyspunkt i strukturudviklingen er, at egentlig kun ganske få af de planlagte centerbutikker er blevet forsinket. Og så godt som alle de oprettede går virkelig godt, ja, mange endda helt over forventning, sluttede næstformanden.

Butikkernes åbningstid skal tilpasses de lokale forhold

Debatten i tilslutning til beretningen drejede sig mest om interne spørgsmål. Uddelerne ligger således for tiden i forhandlinger om løn- og kontraktforhold, nedlæggelsen af små brugsforeninger kan skabe sociale problemer for ældre uddelere, og endelig har oprettelsen af centerbutikker, supermarkeder og dobbeltsupermarkeder skabt en række nye stillinger udenfor den mere traditionelle opfattelse af uddelerbegrebet.

Flere delegerede beskæftigede sig også med lukketiden og herom sagde næstformanden, at man ønsker en åbningstid, der er tilpasset de stedlige behov — på samme måde som vareudvalget må afpasses efter de lokale forhold. De samme åbningstider overalt tjener hverken forbrugernes tarv eller butikkernes økonomi, sagde han.

Valgene til Uddelerforeningens hovedbestyrelse foregår kredsvis. Næstformanden, Kjeld Hansen, er efter eget ønske ikke blevet genvalgt til bestyrelsen (som repræsentant for det fynske område). Han erstattes her af repræsentantskabets formand, Grønlund Andersen, Frørup, og som hans afløser er Age Jensen, Frejlev, valgt til formand for repræsentantskabet.

PERLE*HUMØR

PERLE I PIBEN GI'R | KR. 4,85
PERLE*HUMØR | BLENDED

ET STYKKE KLATPAPIR BLEV VERDENS-SUCCES

Kaffefilteret, der fylder 60 år, blev opfundet af en tysk husmor, der var træt af sin kaffepose

For bare få år siden var kaffefilteret af papir en ukendt ting herhjemme. I dag brygges ca. halvdelen af al dansk kaffe gennem papirfilter, og alt tyder på, at om få år vil den gammeldags kaffepose kun være en museumsgenstand.

Det er jo en fantastisk udvikling. Men det er dog næsten endnu mere fantastisk, at det først er indenfor det sidste årti, at filterposerne er slået igennem på vore breddegrader, for de har eksisteret i mere end et halvt århundrede.

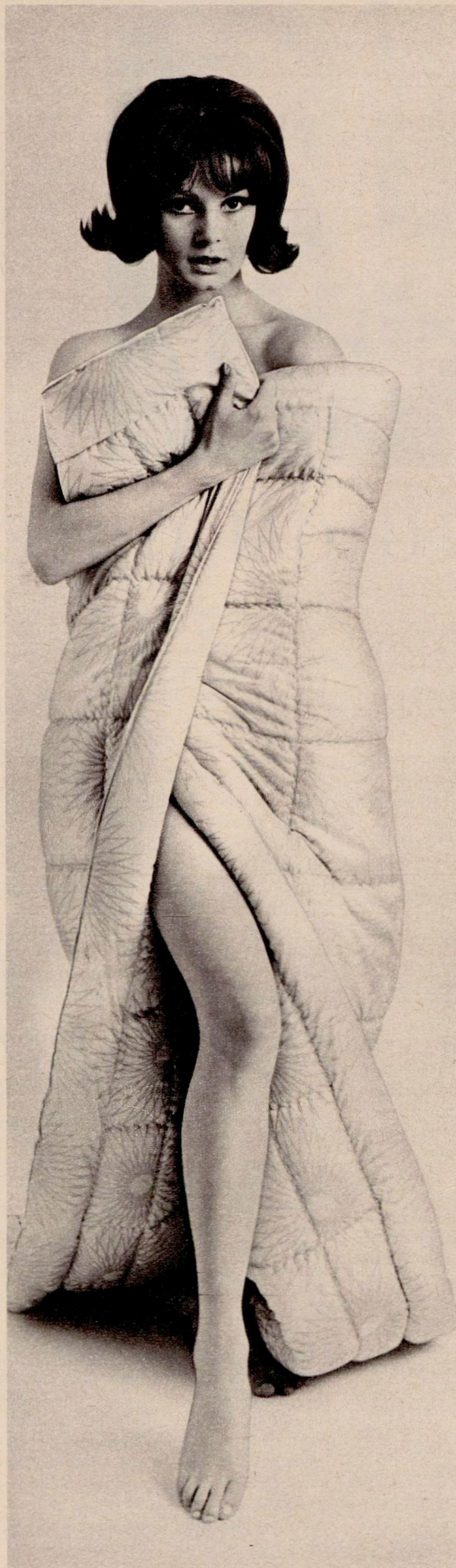
Helt nøjagtigt var det i 1908, at en tysk husmor, fru Melitta Bentz i Dresden gjorde den lille opfindelse, der senere skulle blive en verdenssucces.

Fru Melitta, der ses th. i billedet herover, var blevet træt af sin gamle kaffepose og sin kaffes ringe smag, så en dag besluttede hun sig til at prøve noget nyt. Hun tog et stykke af en af sine drenges klatpapir, klippede det til med en saks, slog huller i en messingkasserolle med en syl, og filtersystemet var skabt.

Da fru Bentz så, at systemet fungerede fint, fik hun en papirfabrik til at fremstille et særligt filterpapir. Og sammen med sin mand klippede hun filtre til og gennemhullede kasseroller til den store guldmedaille. Ideen slog fint an, og snart var en hel lille familie-fabrik i fuld gang.

I 1929 flyttede Bentz-familien deres fabrik til Minden i Westfalen, og her er man i dag oppe på en medarbejderstab på ca. 7000. I alt beskæftiger Melitta-koncernen, der nu ejes af fru Melittas søn, dir. Horst Bentz, 8500 mand, for i mellem-tiden har man erhvervet sig papirfabrikker, en cigarfabrik og porcelænsfabrikker.

Firmaet, der så at sige blev skabt af et stykke klatpapir og en hullet messingkasserolle, eksporterer i dag til 80 lande.

elaston.

... et dejligt
stopningsmateriale

● til tæpper og soveposer.

● ELASTON – en ren, hvid kunstfiber med meget stor elasticitet.

● ELASTON omslutter en mængde isolerende luft – derfor vægtløs varme...

● ELASTON er fri for statisk elektricitet, gnistsikker, mølsikker og let at vaske...

Derfor ELASTON i tæpper og soveposer.

fås i Brugsen

Andelsbevægelsens nestor, den 85-årige tidligere repræsentantskabsformand i FDB, højskoleforstander J. Th. Arnfred i samtale med bestyrelsesmedlem i FDB, gårdejer Kristian Nielsen, Fredsted, ved FDBs generalforsamling.

Plads til kvinderne blandt de tillidsvalgte

TRE kvindelige delegerede havde ordet på FDBs generalforsamling og beskæftigede sig især med husmødrenes forhold til brugsforeningerne.

Viceborgmester Judith Boock, Silkeborg, fandt det rigtigt, at kvinderne indtog deres plads blandt de tillidsvalgte i stedet for, at man gik den omvej at ned sætte særlige lokale husmoderudvalg. Vejen er at følge de nye mønster vedtægter og ved deres hjælp at skaffe kvinderne en rimelig repræsentation i de lokale bestyrelser.

Næste skridt måtte derefter være at få valgt dem ind i FDBs repræsentantskab, hvor der ud af 44 repræsentanter kun var 3 kvinder, og heraf er de to valgt på tillægsmandater. I FDBs bestyrelse var der slet ingen kvinder. Taleren ønskede absolut ikke brugsforeningsbevægelsen domineret af kvinder, men hun ville dog appellere til kvinderne om at sørge for, at de kom til at arbejde på lige fod med mændene i brugsforeningsbestyrelserne.

Fru Esther Nielsen, Bøvlingbjerg, ønskede en anden form for oplysningsarbejde over for kvinderne end hidtil. De skal lære, hvordan brugsforeningsorganisationen fungerer i dens forskellige led og forgreninger. Således som oplysningsarbejdet hidtil har været praktiseret, har bestræbelserne stort set koncentreret sig om at kontakte husmødrene ved hjælp af maddemonstrationer. Men på den måde opnår man intet kendskab til, hvad der ventes af dem som bestyrelsesmedlemmer og tillidsvalgte. Den eneste vej til at skaffe dem indsigt i disse forhold er at tilrettelægge et mere ansvarsbetonet oplysningsarbejde over for dem.

Annelise Nielsen, Sønder Bjært ved Kolding, ønskede en højnelse af reklamen. Man får somme tider indtryk af, at reklamefolk anser husmødrene for at være analfabeter.

Til Judith Boock sagde FDBs formand, at det jo ikke var bestyrelsen, som hindrede kvindernes indvælgelse i FDBs organer. De måtte selv sørge for at møde op hver på sin plads og gøre deres indflydelse gældende, således at de derved fik den repræsentation, de havde krav på.

Hvor meget spares der?

UNDER diskussionen på FDBs generalforsamling beklagede formanden for Gudbjerg Brugsforening Peder Mogensen sig over, at FDBs ca. 5000 funktionærer og arbejdere opnåede specielle fordele ved køb i personalets udsalg ved de forskellige FDB virksomheder ud over landet. Hvor stor denne fordel var fremgik ikke af regnskabet.

Hertil svarede førstedirektør Ebbe Groes, at Peder Mogensen meget gerne måtte få disse tal, da FDBs ledelse ikke ønskede at dølge noget som helst regnskabsforhold. I alt er der 4614 medarbejdere, og de købte for 21,6 mill. kr. Det bliver i gennemsnit 4200 kr. pr. familie, og i forhold til, hvad der normalt skulle være betalt for varerne i en brugsforening betyder det en besparelse på 600 kr. i gennemsnit.

Denne ordning har været praktiseret, lige så længe som fællesforeningen har eksisteret, og det er ganske umuligt pludselig og ensidigt over for medarbejderne at ophæve deres gamle rettigheder, som for øvrigt indgår som en del af overenskomstsforhandlingerne.

Viggo Nielsen, Lendemark, fandt at det var mere korrekt at holde sig til en ren tariffmæssig løn og undlade at give medarbejderne kompensation på andre måder.

SAMLING OM OLIE

HVORFOR skal vi spille kræfterne på at lade andelsselskaber konkurrere med hinanden inden for et vigtigt forsyningsområde som handelen med olieprodukter? Er det ikke snart på tide, at de tre andelsselskaber, som handler med olie, bliver sluttet sammen til ét foretagende?

Dette var omkvædet på nogle bemærkelsesværdige indlæg, der fremkom under forhandlingen om beretningerne på både Dansk Andels Kuls og FDBs generalforsamlinger.

VED DAKs generalforsamling blev spørgsmålet rejst af uddeler Erik Olsen, Gundsølle, som fremhævede urimeligheden i, at DAK og OK arbejdede med hver sine tilbud på olieleverancer. Det har medført kaotiske forhold for adskillige brugsforeninger på Sjælland. Vi uddelere vil gerne støtte DAK, men vi ønsker også at støtte OK. Hvis en dag Danmarks Brugsforening realiseres, kan det tænkes, at OK vil få en fremtrædende plads i organisationen, og så er det beklageligt, om DAK ikke er med på lige fod. Dette problem skal og bør løses.

Formanden for Dansk Andels Gødningsforretning gdr. Martin Nielsen, Vostrup, gav tilslutning til Erik Olsens tanker og fandt det trist, at vi i andelslandet Danmark kun har 2 pct. af oliemarkedet, medens andels-olieselskaberne i USA råder over 15 pct. af omsætningen, skønt USA som andelsland er ringere udviklet end Danmark. Oliesalget passer så udmærket sammen med andelsprincipperne, sagde Martin Nielsen. Hvis vi står sammen vil vi være utroligt stærke.

DAKs direktører Chr. Pedersen og Tage Hansen understregede at oliebranchen har sine særlige vanskeligheder, men Erik Olsen replicerede, at de måtte kunne overvindes og henstillede, at ledelsen undersøger muligheden for en koordinering af andelsselskabernes oliehandel.

PÅ FDBs generalforsamling blev spørgsmålet rejst af gdr. Christoffer Jørgensen, Fåborg ved

Varde, som fandt det mærkeligt, at tre selskaber DAK, Fyns Kul og OK arbejdede uafhængigt af hinanden og i adskillige tilfælde på tværs af hinanden, så det var meget generende for afsætningen til brugsforeningerne.

Han pegede på, at et enkelt privat og af de store olieselskaber uafhængigt olieselskab uden økonomiske ressourcer på få år har sikret sig 8-10 pct. af benzinomsætningen i Danmark. Var det ikke rimeligt at forvente, at andelsolieselskaberne koncentrerede anstrengelserne og fandt frem til at indkøbe olie i fællesskab? Vi har da noget, som hedder Nordisk Andelsforbund, og som kan samle sådanne indkøb.

I sit svar til Christoffer Jørgensen takkede førstedirektør Ebbe Groes (som er OKs formand), fordi spørgsmålet var blevet rejst. Han ville ønske, at sammenslutningstanken ville blive drøftet på alle de i spørgsmålets løsning interesserede andelselskabers generalforsamlinger. Han var selv stemt for et hurtigt udbygget samarbejde med en fuldstændig sammenslutning som endemål. Der foreligger dog allerede en samarbejdsaftale for en række områder, og ved flere lejligheder er der sket forbedringer.

Når andels-olien hidtil ikke havde vundet en større andel i olieomsætningen, skyldtes det en række forhold, som et privat selskab var uafhængigt af, nemlig hensynet til alle de brugsforeninger, som over et åremål var bundet til forsyningskontrakter med andre olieselskaber. Derfor er der tale om en gradvis overgang, men sagen marcherer.

DETTE fremgik også tydeligt af de tal, FDBs formand nævnte i sin beretning som eksempel på OKs vækst. Indtil nu er der etableret 191 OK-anlæg ved brugsforeninger, samt 5 store service-stationer, og leverancerne til Hanstholm havn overstiger langt de opstillede prognoser. Fra oktober regnes der med, at der kan åbnes 12 nye OK-anlæg pr. måned. Hertil kommer det stadig forøgede salg af OK brændselsolie til selskaber og private.

På vagt overfor lovgivnings- arbejdet

I tilslutning til formandens oplysninger i generalforsamlingsberetningen om FDBs stilling til lovgivningsarbejdet udtalte formanden for Thisted Arbejderforening E. Poulsen, at brugsforeningsbevægelsen politisk måtte indtage en neutral holdning, men det måtte naturligvis ikke forhindre, at man fra FDBs side over for folketingsudvalg, kommissioner og nævn gjorde rede for de særlige indvendinger eller ændringer, som man følte sig berettiget til at fremkomme med i lovgivningsanliggender, hvori brugsforeningsbevægelsen var impliceret.

Specielt nævnte han, at det ville være på sin plads at kræve af regeringen, at den ikke gennemfører ændringer i momsen af mindre end et års varighed. Det er urimeligt over for detailhandelen at gribe forstyrrende ind med en forhøjelse af momsen så kort tid efter dens gennemførelse i fjor.

Dividenden var som følge af beskatning og konkurrencekampen kommet i skudlinjen, og adskillige gik ind for dens afskaffelse. Men det ville Poulsen advare mod, for dividenden var trods alt et samlingsmærke for brugsforeningsbevægelsen. Som formand for landets ældste brugsforening, hvorfra dividendeprincippet stammer, ville han håbe, at det kunne bestå fremover.

I øvrigt takkede han for OKs energiske tilbuds-offensiv i den nye Hanstholm havn. Uden den ville olieomsætningen være havnet i hænderne på de store olieselskaber.

FDBs formand erklærede sig enig med Poulsen i hans opfordring til FDB, om at holde sig i nøje kontakt med lovgivningsarbejdet. Det er ikke ved resolutioner og proklamationer, vi skal gøre os gældende, men ved behandling af spørgsmålene i kompetente organer og udvalg skal vi gøre vor stilling klar, og derefter redegøre for vore problemer og stillingtagen i de afgørende instanser.

Mere end blot økonomisk samarbejde

I en tale ved festmiddagen efter FDBs generalforsamling i Odense nævnte økonomi- og markedsminister P. Nyboe Andersen tre eksempler på, hvordan andelsbevægelsen på forskellige områder af samfundslivet spillede en rolle langt ud over bevægelsens grænser.

På baggrund af bestræbelserne for i de nærmest kommende år at samle de nordiske lande i en toldunion og fast sammenlignet markedsblok fremhævede Nyboe Andersen den indsats, der var gjort af Nordisk Andelsforbund, årets 50 års jubilær. I denne organisation var gennemført et praktisk og livsnært kooperativt samarbejde de nordiske lande imellem, som man kunne drage lære af.

Men også inden for Danmarks grænser havde andelsbevægelsen udført et betydeligt brobygningsarbejde. Han betegnede samarbejdet mellem land og by i brugsforeningerne som en værdifuld ting i dansk samfundsliv og håbede, at det eksempel, der hermed var givet, ville kunne overføres til det politiske liv og dets vilkår.

Endelig pegede han på det røre, som i den sidste tid havde gjort sig gældende, specielt blandt ungdommen og givet sig til kende bl. a. på den måde, at man ikke følte sig tilfredsstillet alene af, at de økonomiske forhold var blevet stærkt forbedret i forhold til, hvad de tidligere havde været. Det var tydeligt, at de unge mennesker tilstræbte en friere individuel udfoldelse. Det er vigtigt, at det økonomiske grundlag er i orden – ja vel, men det er en stor opgave at indrette samfundsmønstret, så det også giver plads til en rigere menneskelig tilværelse.

I det princip, brugsforeningsbevægelsen hviler på, har det altid været et særkende, at det økonomiske samarbejde ikke er et mål i sig selv, men at det er nøje sammenkædet med andre sider af den menneskelige tilværelse.

Kun i een af de 31 FDB kredse landet over var der i år nyvalg til repræsentantskabet. Det var i Præstøekredsen, hvor konsulent P. Asmussen (1) Tågerup, Karise, valgtes i stedet for gårdejer Richard Larsen, Borre, Mon. Til tre nye „til-lægsmandater“ valgtes af Brugsforeningen HB: folketingsmand Ove Hansen (2), Ballerup, ekspeditionssekr. Alfred Petersen (3), Brønshøj, og redaktionssekr. Henry Poulsen (4), Næstved.

Vi kan ikke indlade os på at censurere

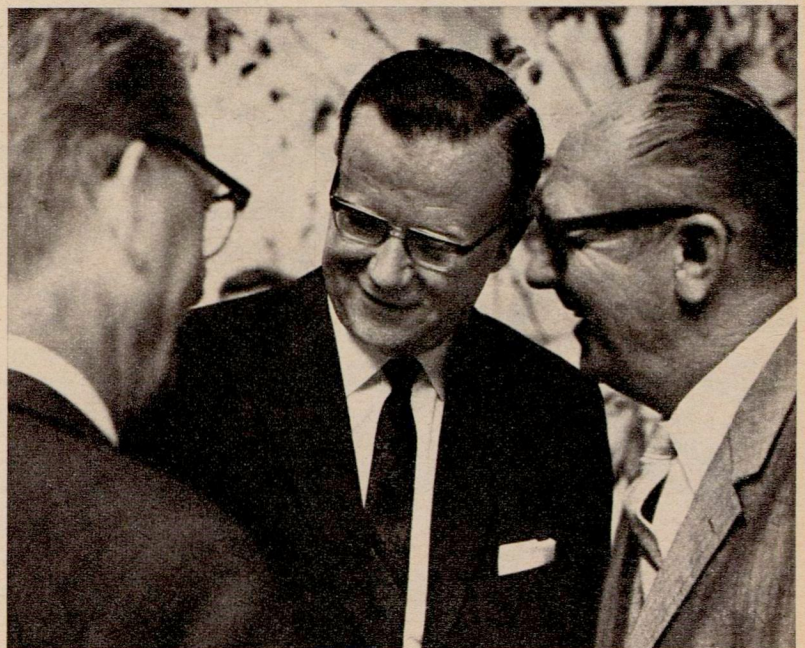
SOM FØLGE af, at FDBs formand i sin beretning på generalforsamlingen havde oplyst, at *Samvirke* nu var nået op på et oplagstal af 712.000 eksemplarer pr. nummer, samt kommenteret dette resultat med, at han anså bladet for at være det vigtigste bindeled i forholdet til medlemmerne, rejste direktør Woideman fra Helsingørsk brugsforening spørgsmålet om at sende bladet adresseløst ud til samtlige husstande i Danmark, for på denne måde at komme i kontakt med en endnu større forbrugerkreds til gavn for en forøget omsætning i brugsforeningerne og til opnåelse af endnu større fordele for forbrugerne ved at handle i fællesskab.

FDBs formand svarede, at dette spørgsmål allerede havde været overvejet i bestyrelsen, men dels støttede forslaget på fordelings-tekniske vanskeligheder, fordi postvæsenet forlangte et bestemt format for et adresseløst distribueret blad, dels ville meromkostningerne beløbe sig til adskillige millioner kr., som driften ikke kunne bære.

I anledning af, at direktør Woideman samtidig havde gjort gældende, at HB i sin del af oplaget både tidsmæssigt og konkurrencemæssigt havde opnået fordele frem for de andre brugsforeninger, meddelte formanden, at spørgsmålet om at forene de to udgaver til et blad, der var ens for hele landet, for tiden var til drøftelse i FDBs og HBs ledelse.

Formanden besvarede også en kritik fra andre deltagere i diskussionen mod optagelse af visse annoncetekster i *Samvirke* fra private firmaer. Han fastslog, at når det gjaldt annoncer angående almindelige forbrugsvarer, var det FDBs politik, at man kun accepterede annoncer fra firmaer, som leverer varer gennem FDB til brugsforeningerne. I særlig udfordrende tilfælde kan vi nægte at optage en annonce, men vi kan ikke indlade os på at censurere, hvad annoncørerne skriver i deres annoncer.

En hyggepause
i general-
forsamlingen.
HBs formand
(til venstre)
direktør
Kaj Nielsen,
fortæller en god
historie til
Ebbe Groes og
Lars P. Jensen.

- lidt af en huskeliste ...

Det er langt fra en udtømmende liste. De ser her over de småting, der gør sommerlivet endnu lettere at leve (hvis de huskes), og som kan afstedkomme gnaverier, hvis de glemmes.

Udfolder sommerlivet sig på rejser eller i telt, er der faktisk meget at huske på. De erfarne har lært det efterhånden, men for begyndere kan disse husketips forhåbentligt være en hjælp.

* **Blida rejsepakning.** En plastpung med fem poser finvaskemiddel til 1,55. Fylder intet.

* **Køkkenrulle**

* **Fugtighedsservietter.** Gode at have i bilen til slik- og frugttinge.

* **Billige papirservietter.**

* **Toiletpapir.**

* **Papirhåndklæder.**

* **Skaktplastposer.**

* **Tvæt.** Håndcreme som fjerner maskinolie, smørelse og strandens spildolie.

* **Camferine.** Fortrinlig hudcreme. God mod myggestik og solskoldet hud.

* **Jod, hefteplaster, gazebind.** Forskellig medicin som hovedpine-tabletter, tabletter mod maveinfektioner, afføringspiller.

* **Tebreve, pulverkaffe, flødepulver Coffee-mate.**

* **Termoflaske, termokande.** Eventuelt termotasker. Gode til at holde mad varm eller kold.

* **Tændstikker, sejl garn, gummisnore.**

* **Små puder, campingpuder eller luftpuder.**

* **Nødvendigt værktøj, sysager.**

* **Luftpumpe.**

* **Reservedunk til benzin.**

* **Blæksprutte til bagagens fastspænding.**

* **Bolde, spil, kortspil.**

* **Kuglepenne, farveblyanter** (hvis der er børn med), stor skriveblok, konvolutter.

Og så alt det andet.

Bortset fra medicin kan alle de nævnte ting fås eller skaffes i brugsen. Et par kommentarer til nogle af de nævnte ting:

Brugsens Gunda termokande med svensk varedeklaration rummer en liter og er formet, så kaffe-filtertragten kan sættes på kanden (kanden må ikke sættes på kogestedet). Kaffen kan altså tilberedes direkte på termokanden. Den koster 32,25.

Termo- eller køletasker fås i to størrelser. En 8 liters koster 16,50 og en 17 liters 37,50.

Blæksprutten er en otte-armet elastisk bagageholder, som hurtigt, nemt og sikkert fastgør bagagen på bilens tag.

Blandt brugsens spil kan nævnes: Et **pilespil** med skive, som har dartsplil på den ene side og gult ringspil på den anden, koster uden pile 9,85. Et sæt darpile, tre stk., koster 2,85.

Sommerlegetøj er altid godt at have med på ture, blot det ikke tager for megen plads op. En **kastering** kan bruges på mange måder. I Vinyl koster den tre kroner, lidt mere end i et billigere materiale, til gengæld er den behageligere og meget stærk.

Bolde er der et stort udvalg af blandt andet TV bold i plast med ventil til 4,95, bold i marmoreret svampegummi til 2,10, tre lakerede gummibolde i net til 4,95.

Reservedunk i plast godkendt til benzin (5 liter) koster 14,25. Den må man have med. Husk, at plastdunke til eddike, vaskemidler og lignende aldrig må bruges til benzin. De er gennemtrængelige for benzindampe, og kan afstedkomme de skrækkeligste ulykker.

God tur!

? SVAR

EN MAND GØR VRØVL

* Det er godt gjort, at en mand skal lave vrøvl over Babinolbørnepudderets emballage. Den kegleformede dåse er efter min mening uegnet til formålet. Dåsen er af hård plast og kan ikke klemmes. Der er for få og små strophuller og endelig kan der ikke være et helt refillbrev med pudder i dåsen. Den er smart at se på, men lades det praktiske i baggrunden eller sejrer fornufte - spørger Ole Rasmussen, Thorsvej 74, Ry.

* Vi kan hilse fra FDBs Viby-fabrikker, som lader fornuften sejre og forlader de smarte dåser, som også andre har klaget over til fordel for en sikkert afprøvet emballage. Den ny emballage er lige på trapperne. Glædeligt, at fatter også får lov og vil svinge pudderdåsen over babys lille hale.

MINDRE VANILJESMAG UDBEDES

* FDBs cremepulver til 38 øre er både billigt og godt, men ved De hvad, man bliver træt af den kraftige vaniljesmag. Kan den ikke dæmpes lidt? Jeg kan lide at tilsætte mokka, citron eller appelsinsmag til cremen, men vaniljen dominerer for meget.

* FDBs krydderimølle, som fremstiller cremepulveret, takker for de venlige ord og indrømmer gerne, at vaniljesmagen vist er lovlig stærk. Krydderimøllen har allerede dæmpet den, og er villig til, såfremt det ønskes, yderligere at sætte den ned. – Vi sender 50 kr. til fru Anne Nissen, Krogstrup, Skodborg, Jylland.

VALGET VAR NEMT

* Jeg er meget glad for Bio Panzym til iblødsætning, men efter at jeg har brugt en zinkbalje til iblødsætningen, er den begyndt at ruste. Kan det være zinken, der ikke tåler Bio Panzym – Astrid Jensen, Vojensmark, Vojens.

* Til dette spørgsmål må svares ja. Bio Panzym indeholder ikke de silikater, der virker beskyttende på overflader af aluminium og galvaniserede baljer og spande (zink).

Der er gjort forsøg med tilsætning af silikater til Bio Panzym, men det viste sig, at disse stoffer ødelægger en stor del af enzymerne. Valget stod mellem et effektivt enzymholdigt vaskemiddel uden beskyttende virkning over for zink, eller et mindre effektivt, som ikke angriber zinkbaljer og spande.

Valget var ikke vanskeligt blandt andet fordi zinkbaljer og spande må vige pladsen for de lettere og arbejdsmæssigt behageligere plastspande og baljer.

Vi må derfor tilråde iblødsætning med Bio Panzym i trækar eller plastbaljer. Vi tilføjer, at Bio Panzym ikke angriber rustfrit stål, emaljeret ting eller andre metaller.

* Fru Astrid Jensen sendes de 50 kr. for spørgsmålet.

* Er Bio Panzym hård ved badekarrets emalje? Jeg har nemlig opdaget, at Bio Panzym kan tage det gule lag der sætter sig på emaljen, fordi der er så meget okker i vandet her. Det var væk en dag jeg havde lagt tøjet i blød i Bio Panzym i badekarret. Tør jeg lade rådet gå videre – spørger Carla Pedersen, Råbæk pr. Tarm.

* Rådet er godt nok, og Bio Panzym skader ikke badekarrets emalje. Det er Bio Panzymets phosphater, som opløser visser jernforbindelser, og da okker netop er en jernforbindelse, er det helt naturligt, at okkeren forsvinder, svarer Vibyfabrikkernes vaskemiddellaboratorium. Det kunne også være sket med andre vaskemidler, da de så godt som alle indeholder phosphater i større eller mindre mængder.

* Også fru Carla Pedersen får 50 kr. tilsendt.

* Kan vi ikke få det dejlige finvaskemiddel Blida i økonomiposer ligesom Super Blenda og Bio Panzym? En pakke rækker ikke langt, når den bruges til en stor families finvask i vaskemaskinen – Marianne Hansen, Ternevej 35, Odense.

* Mange læsere har i årenes løb spurgt om det samme, og Vibyfabrikkerne meddeler nu, at når Sæbefabrikken nye maskiner er installeret (omtalt i Samvirke nr. 6), vil Blida komme i en 20 dl pakning. Men – det varer endnu henved et år, for der er lang leveringstid på pakke-maskinen, og det tager også sin tid inden den er kørt ind.

Aldrig før er sennep solgt i så smukt et glas – synes vi altså – som det franske drikkeglas Karen Koks Mild Kryddersennep og Taffelsennep nu forhandles i.

At glasset er fransk behøver ikke være nogen garanti for god smag, for franskmændene kan udmærket konkurrere med resten af verden på såvel god som dårlig smag. I dette tilfælde har vi et godt eksempel på deres evne til at lave noget godt til en meget fornuftig pris.

Glasset hedder Caravelle. Det er helt glat med en kraftig bund, og det står solidt og godt. Det er værd at samle på til drikkeglas, også fordi det er praktisk i opvask såvel i hånd som i maskine.

„Javel,“ siger kunden, „det kan jo være meget godt, men hvad koster denne fine emballage mig.“ Hold Dem nu godt fast: De får glasset for kun 30 øre, når de køber Karen Koks sennep i Brugsen, som isenkramvare koster det 4-5 gange så meget.

Nu skal vi ikke glemme indholdet for emballagen, men Karen Koks sennep behøver ikke mange ord med på vejen. Den er velkendt for sin fine smag og konsistens. Mild kryddersennep (hed tidligere Svensk sennep) er noget sød og mildt krydderet, medens Taffelsennep har en langt kraftigere smag. Sennep skal, for at bevare sin smag, opbevares køligt – helst i køleskab, hvis man har det – ellers i kold kælder eller andet køligt sted.

ET EMBALLAGE-FUND

SMÅnyt

DUPPER TIL STOLE

Der er plasticfodder (dupper) at få i brugsen til have- og køkkenstole, borde, stiger og lignende. De kan springe eller slides af, og det er rart at vide, at de nemt og billigt kan fornyes. Grå plasticfodder, passende til 19 mm rørstel koster to kroner for 16 stk. (dessin nr. 23 82 38 S).

INGEN GLIDEBANE HER

Den flydende, selvblankende bonevoks Univers er ganske vist ingen nyhed, men når vi minder om den netop nu, er det med tanken på sommerhusets fliser, murstens-, klink- eller terrazzogulve. De bliver nemlig så smukke af Univers og nemme at holde rene. Univers bonevoks fordeles jævnt over det rene, tørre gulv med en svamp eller klud, og efter 20 min. forløb har gulvet fået en mat-blank glans og en overflade,

som let fejles ren, og i øvrigt holdes med en hårdtopvredet klud. De er mere skridsikre end gulve behandlet med de hidtidige selvblankende bonevoks.

Univers selvblankende bonevoks er beregnet til alle typer gulve med undtagelse af ulakerede trægulve og parketgulve. En dunk med 520 ml koster 5,15, og den rækker til 60-70 m². Den fås også i dunke à 5 kg til 26,65 (ordre nr. 08 11 47), så her er en betydelig kvantumrabat at hente.

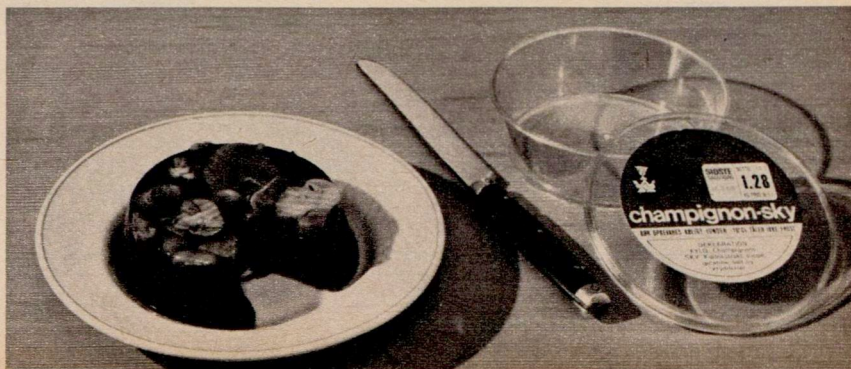
CHAMPIGNON-SKY

Det lyder lækkert – og det er den både af udseende og i smag.

Der er godt med champignonsskiver i skyen, som kan vendes ud af plastbageret ved at dyppe det nogle sekunder i meget hedt vand. Den pynter på bordet og også på pålæg, skåret i strimler. Hvis man er i bekneb for sky til en

sovs, så er Karen Koks champignonsky ideel – også når det gælder at stive en lidt mat sovs af i smagen.

Champignonsky skal ligesom salater, opbevares i køleskab eller meget køligt. Den må ikke komme i kølebox eller fryser, for sky tåler ikke frostgrader. Varen er forsynet med deklaration, og den er pris- og datomærket – og så er den billig: 1,40 for 150 gram.

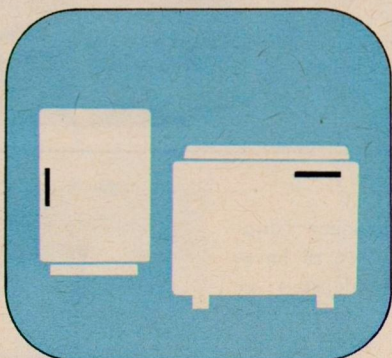
Man tager:

årstidens frugt eller grøntsager,

sæsonens kød eller fisk,

Deres dybfryser eller køleskab,

masser af Mette boxe.

og De har
sunde,
velsmagende
madvarer
året rundt.

Mette boxen er robust og smidig ved alle temperaturer. Den firkantede form sparer plads og låsene holder låget og dermed indholdet på plads - og så kan de stables. Fås i fire versioner: 1/2, 1, og 2 liter lav model og 2 liter høj model. Det er en nem og billig form for orden i køleskab og dybfryser.

Tag Mette Box med på camping eller i sommerhuset.

C. THAYSEN & CO.

- nu haster det...

15. juli udløber fristen for indtegning til årets to flyverejser til Amerika for brugsforeningsmedlemmer

SKADE, at Amerika ligge skal så langt herfra... Det kendte omkvæd fra en gammel vise holder ikke længere stik. Jetmaskiner har gjort Atlanterhavet til en flod, man overflyver på 6½ time.

I år vil flere europæere end nogen sinde før besøge Amerika. Utallige rabatordninger har drastisk reduceret rejseomkostningerne. Ikke mindst har brugsforeningerne medvirket hertil.

Samvirke indeholdt fornylig (15. maj) en artikel om muligheden for at rejse til Amerika for en enhedspris af 1698 kroner pr. person. Denne medlemsservice gælder i forbindelse med familiebesøg:

til New York (og østligt USA) fra København 17. september og hjemrejse 19. oktober.

til Toronto (og østligt Canada) fra København 16. september og hjemrejse 17. oktober.

Rejsernes enhedspris 1698 kr. dækker bl. a.: togrejse med liggevogn til og fra Amsterdam i Holland, flyverejse herfra til New York, resp. Toronto og retur med Capitol International Airways store maskiner.

Som forudsætning for, at man kan få denne medlemsservice, gælder også, at man den 1. september 1968 har mindst ét års medlemskab i en dansk brugsforening.

Rejserne administreres kun fra: **Kontakt-Brugsen, Vester Farimagsgade 35 A, 5. sal. 1606 København V.** (Efter henstilling har Flyve-Brugsen taget navneforandring til: **Kontakt-Brugsen**).

BRUGSFORENINGSMEDLEMMER, der er interesseret i at få indtegningsformularer m.v. til de to rejser i år, henvender sig *skriftligt* til kontoret. Lettest sker dette ved at benytte kuponen i Samvirke for 15. maj. Men naturligvis går det også med et brev. I begge tilfælde bør man også gøre rede for ønsker om billetter til vidererejse i USA eller i Canada i de tilfælde, hvor man ikke afhentes i lufthavnene af slægtningene. Kontoret vil derefter i direkte kontakt med brevskriverne fremskaffe de ønskede billetter og klare andre problemer i forbindelse med rejsen.

Det materiale, man får fra kontoret, omfatter foruden indtegningsblanket også formular til ansøgning om indrejsevisum til USA. Dette visum skal *alle* flyverejsens deltagere have. Det fremskaffes gratis ved kontorets hjælp. Besøgende til både USA og Canada skal også have gyldig koppevaccination.

DISSE rejsetilbud fremkommer, fordi HB og FDB er indgået i samarbejde med den hollandske fællesforening *Coop Nederland*, hvis indsats på dette område har betydet, at over ti tusinde hollandske brugsforeningsmedlemmer hidtil har kunnet flyve på familiebesøg i USA eller Canada til særdeles lave priser.

Danske deltagere får dansk rejseleder med på strækningen fra København til Amsterdams lufthavn. Ved ankomsten i New York og Toronto vil de blive modtaget af skandinavisktalende, som hjælper vidererejsende i henhold til de medbragte billetter.

Bindende indtegnning til de to rejser i år skal foreligge på kontoret ved månedens midte.

BRUGSFORENINGSMEDLEMMER, der allerede nu er inde i overvejelser om at deltage i tilsvarende fællesture næste år, bedes i brev til rejsernes kontor – eller ved brug af kuponen i Samvirkes nummer for 15. maj – at give denne interesse til kende. De vil derefter omkring årets udgang få tilsendt flyverejseprogrammet for sæsonen 1969.

Næste Samvirke

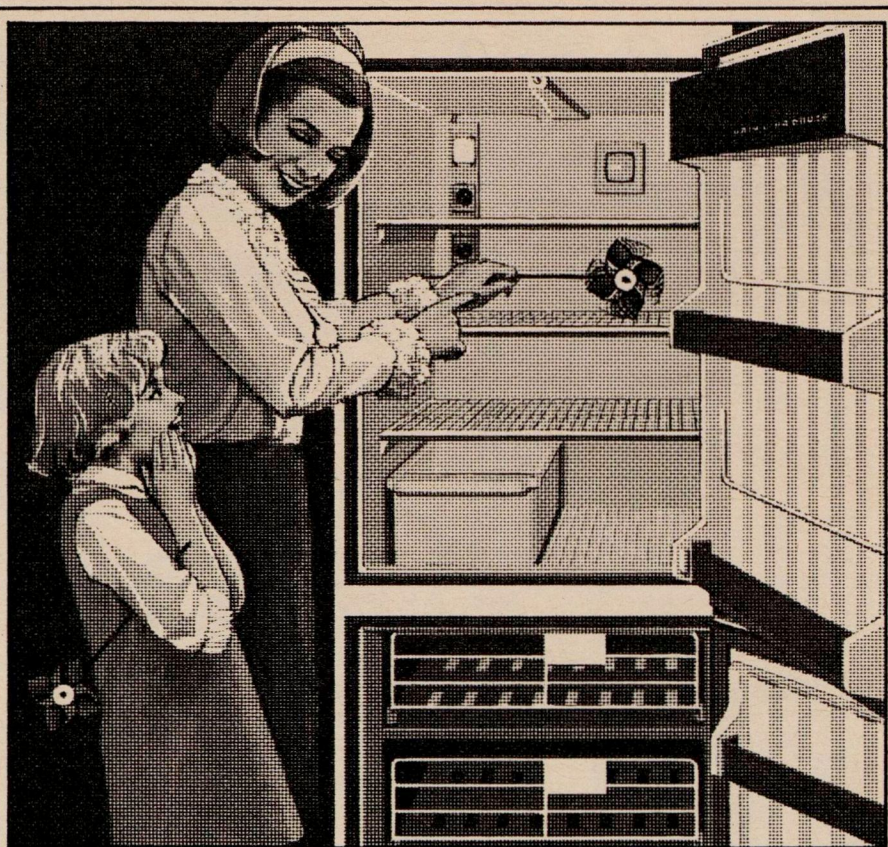
kommer

dateret 1. august

Samvirke 41. årgang

Chefredaktør: EGGERT NIELSEN, ansvarshavende. Medarbejdere: Bodil M. Begtrup, Kaj Christiansen og Otto Riis, redaktionschef. Redaktionens adresse: Roskildevej 65, 2620 Albertslund, telefon: 64 88 11, udenbys: (01) 64 88 66. Udgiver: Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger.

Tryk: Egmont H. Petersen, Gutenberghus. Samvirke påtager sig intet ansvar for manuskripter, fotografier og tegninger, der uopfordret indsendes.

**Atlas har tvungen luftcirkulation
- hurtigere nedkøling og mindre udtørring af maden**

Atlas Køl er bedre

Få de nyeste fordele, når De udskifter. Crystal Twin 350 og Crystal Regent er Europas mest avancerede køle-fryseskabe. Begge har tvungen luftcirkulation, som giver ensartet temperatur overalt i kølerummet. Den kolde, ekstra fugtige luft nedkøler desuden hurtigere og giver mindre udtørring af uindpakket mad. Virkelig fuldautomatisk afrimning, der selv fordamper tøvand, er en anden køle-fordel. De finder i disse Atlas modeller. Hos Atlas får De den ideelle køl-frys kombination i ét skab, lige til at stille op. Twin 350: køl 200 liter, frys 150 liter, vejl. udsalgspris kr. 2194.-. Regent: køl 140 liter, frys 60 liter, vejl. udsalgspris kr. 1396.-.

Atlas Crystal Twin 350

Køb ATLAS i Brugsen

Brugsen
gør det nemt
og billigt
for Dem

Karen Kok's plantemargarine en god begyndelse til et godt ^{og sundt} stykke mad

Karen Kok's plante-
margarine i den »kø-
leskabsvenlige« kon-
sistens og med den
fine, blide smag er
den helt rigtige op-
takt til en god fro-
kost!

For Karen Kok's plantemargarine i det nye
indbydende datomærkede 400 g-bæger er
lige til at sætte ind på bordet og skabe fro-
kosthygge med.

Karen Kok's plantemargarine
fra FDB, Viby — en af
forbrugernes egne fabrikker.

BRUGSEN